

Püspökladány, a hagyományos értékekre építő aktív tehetségek és művészetek kultúrvárosa

Püspökladány

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2014-2020

**Stratégiai dokumentáció a Terület és Településfejlesztési Operatív Program 7.
prioritása keretében meghirdetett TOP-7.1.1-16 felhívás alapján**

Készült:	2016. június 30.
Felülvizsgálva:	2017. szeptember 20.
2. számú módosítás:	2018. február 24.

**A Helyi Községi Fejlesztési Stratégiát Püspökladány város helyi tervező közössége
készítette**

Szerkesztette

dr. Mihályi Réka

Az előkészítő elemzést a Püspökladányi Helyi Akciócsoport megbízásából készítette:

**TENDER
AUDITOR**

Programvezetők

Ditzendy Károly Arisztid

Dr. Szilágyi András

Szakértők

Balatoni Barbara

Földi Éva

dr. Mihályi Réka

Bondor István

Fabulya Edit

Ditzendyné Frank Mariann

Fejes Annamária

Nagyné Szücs Barbara

A tervező közösség műhelyeinek keretében a stratégia elkészítésében közreműködtek

Aranyi István, Bagdány Lajosné, Daróczi László, Dombi Imréné, Dúró Ferenc, Farkas Ildikó, Ferenczikné Rábai Ágnes, Ferenczyné Csáki Annamária, Fórián Imre, Fóriánné Bácsi Tímea, Gali Istvánné, Gali Valéria, Győrfi Lajos, Hadházi Andrásné, Hári Margit, Jeneiné Dr. Vigh Blanka, Kardos István, Keserű László, Kincses László, Kiss Zsigmond, Kóródiné Bojtor Anikó, Kovácsné Csuzda Judit, Kovácsné Nádházi Nóra, Lévai Péter, Lövei Csaba, Lövei Sándorné, Magyar Balázné, Magyar Sándorné, Majoros Istvánné, Mogyorósi Lajosné, Mosolygó Lajos, Nagy Sándorné, Nagyné Kárász Annamária, Nemes Erzsébet Viola, Németh Attiláné, Pataki Mária, Pella Pál, Pinczés Gáborné, Pusztainé Nádházi Ibolya, Rácz Lajos, Ráczné Hegedűs Ilona, Sass Ferencné, Szabó Lajos, Szilágyiné Kerekes Margit, Tamás Imre, Tányér József, Tódor Györgyné, Tornyi Anita Anna, Tóth Andrea, Tóth Gáborné, Tóth Imréné, Tóth László, Tőke László, Vigh Tamás Sándor, Vighné Fekete Andrea, Zagyváné Szabó Piroska

Felülvizsgálta

Püspökladány Város Gazdasági Ellátó Szervezete

**Az 1. sz. módosítást Püspökladány Város Gazdasági Ellátó Szervezete megbízásából
elvégezte**

Tenderauditor Kft.

Tartalom

Vezetői összefoglaló	4
1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	7
2. A Helyi Községi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	12
3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	16
3.1 Helyzetfeltárás	16
3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások	28
3.3 SWOT	33
3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása	38
4. A stratégia jövőképe	40
5. A stratégia célhierarchiája	41
6. Cselekvési terv	44
6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása	44
1.1. Községi és szabadidős terek fejlesztése, hiánypótló községi terek kialakítása és ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések	44
1.2. A szabadidő aktív eltöltését, valamint az egészség-, környezet- és sportkultúra népszerűsítését szolgáló programok és kezdeményezések támogatása	45
2.1. A kulturális élet létesítményeinek fejlesztése és a kulturális élet élénkítését célzó eszközbeszerzések	46
2.2. Helyi örökségek, értékek, hagyományok megőrzését, népszerűsítését és megteremtését szolgáló programok és művészeti kezdeményezések támogatása	47
KULCSPROJEKT – Közművelődési intézmény infrastrukturális fejlesztése	48
6.2 Együttműködések	52
6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	53
6.4 Kommunikációs terv	59
6.5 Monitoring és értékelési terv, kockázatelemzés	61
6.6. Horizontális célok	66
6.6.1 Esélyegyenlőség	66
6.6.2 Fenntarthatóság	67
6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása	67
7. Indikatív pénzügyi terv	70
A HKFS teljes költségvetése	71

Vezetői összefoglaló

A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia célja, hogy a helyi lakosság, civil szervezetek, vállalkozások és önkormányzatok együttműködésével, illetve kezdeményezésére készülő integrált, közösségfejlesztést és helyi identitástudatot elősegítő, elsődlegesen kulturális és közösségi tartalmú, a helyi közösség fejlesztését támogató stratégiák mentén a városok kulturális és közösségi életének megújítása, közösségi alapú gazdaságfejlesztési módszertanok kialakítása és elterjesztése.

A Püspökladány Helyi Közösség 2016. május 26-án jött létre, 12 taggal konzorciumi formában, melyben mind a köz-, a civil-, mind pedig a gazdasági szektor képviselteti magát. A konzorcium vezetője pedig Püspökladány Város Önkormányzata lett.

A Helyi Közösség megalapításának célja, hogy a partnerség elvének érvényesítése mentén, a helyi közösségfejlesztési stratégia kidolgozásával és annak megvalósításával hozzájáruljon a jövőképpen megfogalmazott célok eléréséhez. A Püspökladányi Helyi Közösség elsősorban a hagyományőrző kultúra és a közösségépítés terén tervezendő fejlesztések megvalósítására alakult.

Püspökladány Helyi Közösségfejlesztési Stratégia akcióterületét, amelyben a fejlesztések megvalósulnak a város közigazgatási határon belül elterülő belterülete alkotja. Az illetékességi területhez tartozó méret 186,69 km², melyhez 14.605 fő lakosságszám tartozik.

Jövőkép

Püspökladány, a hagyományos értékekre építő aktív, az egészségmegőrzést kiemelten kezelő kisváros, a tehetségek és művészetek kultúrvárosa.

A körzetközponti funkciókat ellátó Püspökladány kiaknázza a szomszédos országok közelségéből eredő előnyöket, épít a helyi ipari területekben lévő lehetőségekre, környezeti adottságaira, kulturális értékeire, így a régióban jelentős gazdasági, logisztikai, illetve a Sárrét kulturális és idegenforgalmi központjává fejlődik.

A fejlődés eredményeként munkahelyek teremtnének, melynek következtében ismét pozitív demográfiai folyamatok indulnak meg, és egy tiszta, élhető, vonzó, modern és fenntartható város alakul ki. Oktatási intézményei élethossziglan szolgálják a térség és a helyben lakók alkalmazkodását a gyorsan változó világ kihívásaihoz, tudásbázisa gyarapszik. Egészségügyi és szociális ellátórendszerének, humán- és szabadidős szolgáltatásainak széles palettájával, erős civil szervezeteivel képes választ adni a demográfiai és integrációs folyamatok kihívásaira, lehetőséget ad a generációk eltérő igényeinek szolgálatára. Méltósággal élő polgárok, megerősödött civil szervezetek üzemeltetik a modern technikai és kompetens humán háttérrel rendelkező közösségi színtereket, hálózatokat.

A térség adottságai, táji-, természeti és kulturális potenciáljai több vonatkozásban is kiemelkedőek. A helyi természeti és kulturális adottságokra épülő közösségépítés eredményeként a természeti és kulturális értékek megőrzésre kerülnek. Így a stratégiánk átfogó céljai hozzájárulnak:

- a helyi közösségek részvételének és tudatosságának fokozásához,
- a helyi társadalom megújításához
- a helyi és közösségalapú gazdaságfejlesztéshez.

A stratégia mindezeket két specifikus célkitűzéssel szeretné elérni, amelyek a következők:

1. Fenntartható, megújuló és vonzó város kialakítása

2. A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése

A stratégia célkitűzései a széles körű részvétel biztosítása mellett történt tervezési folyamat során alakultak ki, ahol az érintettek, a város lakossága, a civil szféra, intézmények, a HACS tagjai elemezték a város helyzetét, majd terveztek, alkottak jövőképet és határoztak meg célokat, a szükségleteken alapuló fejlesztési irányukat mindvégig konszenzuális megoldásokra törekedve.

Stratégiánk eredményeként a térségben megerősödhetnek a hagyományőrzéssel, környezet- és természetvédelemmel, sporttal, és a hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkozó szervezetek, közösségek.

A célok teljesülését öt művelet és egy kulcsprojekt fogja biztosítani:

1. Közművelődési intézmény infrastrukturális fejlesztése (kulcsprojekt): a Püspökladányi Tájékoztató és Közművelődési Központ, Könyvtár, Múzeum Dorogi Márton Művelődési Központ Tagintézményének fejlesztése, amely tulajdonképpen a város előremutató fejlődésének fő motorja tud lenni. Olyan hatékony intézményi használatot és kihasználtságot szándékozunk elérni, mely a közösségi aktivitások méltó színterévé tud válni, hiszen egy közösségre építő város, csak egy minden tekintetben megfelelő közösségi központtal tud erős bástyaként szolgálni.

2. Kulturális és közösségi terek és civil közösségek infrastruktúrájának fejlesztése: a civil szféra erős küldetéstudata egy igazán hatékonyan működő intézményi kereten belül tud kiteljesedni. A közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése a jelenleg kiszoruló városrészek számára is fejlődési lehetőséget jelenthet. A város életébe beintegrálhatja a belvárostól kívül eső részeket, mely hosszútávú fejlődést tud előidézni.

3. Egészség-, környezet- és sportkultúrával, gyógy- és egészségturizmussal kapcsolatos fejlesztések és programok: az egészség tudatosság és az arra való ösztökélés erős katalizátorává tud válni egy friss és egészséges társadalomnak. Püspökladány természeti adottságai, valamint gyógyvíz kincsében számos lehetőség rejlik.

4. Kulturális és közösségi programok és rendezvények megvalósítása: elengedhetetlen a térség kulturális és közösség igényének kielégítése, melyek magvalósításához természetesen szükség van egy olyan nagyszabású fejlesztésre és eszközbeszerzésre, ami a lakosság minden korosztályát aktivizálja és érdekelté teszi. Különös figyelmet kívánunk fordítani a szegregációval érintett területek lakosságára, valamint a fogyatékkal élőkre, hogy őket is kellőképpen integrálni lehessen.

5. Helyi örökséggel, értékekkel és hagyományokkal kapcsolatos programok és művészeti kezdeményezések támogatása: az összművészeti programelemek beépítése a társadalomba, a hagyományok ápolása és az olyan rendezvények támogatása, mely ezeket a régi hagyományokat mutatja be, örökíti tovább, elengedhetetlen lépés a helyi értékek megtartásában. Mindehhez szükséges a hagyományőrző civil szervezetek infrastrukturális fejlesztése, hogy hatékony eszközparkkal tudjanak értéket teremteni.

6. Szabadidő aktív eltöltésével kapcsolatos programok és fejlesztések: Püspökladány és a térség látogatottságát, illetve a helyi lakosság aktivitását előmozdítani kívánt központosított sportlétesítmény létrehozása a cél. Szükség van egy olyan komplex fejlesztésre és az ehhez kapcsolódó program sorozatokra, mely összefogja a lakosság teljes egészét.

Mindazon célok és műveletek kerültek általunk megfogalmazásra, melyek hitrendszerünk szerint képesek formálni és erősíteni társadalmunkat és bízunk benne, hogy mozgatórugójává tudnak válni a helyi identitástudatnak.

Jelen dokumentum a HKFS 1. átdolgozott változata, az átdolgozásra 2018. februárjában került sor.

1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A Helyi Községi Fejlesztési Stratégia elkészítése során arra törekedtünk, hogy messzemenően figyelembe vegyük azokat a tapasztalatokat és ajánlásokat, amelyek a közösségvezérelt helyi fejlesztés (CLLD) modelljének európai és hazai kialakítása, alakuló gyakorlata, illetve a LEADER programok tapasztalatai alapján születtek, megfogalmazásra kerültek. A CLLD mint integrált fejlesztési, együttműködési módszer ugyanakkor még új „szereplő” a fejlesztéspolitikában, ezért munkánk során nemcsak annak inkább elméleti módszertárára, hanem a települési közösségfejlesztés, a közösségi tervezés több évtizedes tapasztalataira, kipróbált eszközrendszerére is támaszkodtunk. A tervezés során a munkaközösségi prioritásának megőrzése mellett a legszélesebb körben igyekeztünk érvényesíteni a sikeres integrált településfejlesztési tervezéshez szükséges szakértői szempontokat is, s ahol csak lehetett, összehangolni a települési közösség által megfogalmazott meglátásokat, szükségleteket a szakértői szempontokkal, illetve a fejlesztéspolitika által kínált eszközökkel, lehetőségekkel. Így vált lehetővé, hogy a helyi tervezési folyamatban biztosítottak legyenek a **nyitottság**, a **befogadó hozzáállás** és az **ágazatköziség** elvei a rendelkezésre álló rendkívül rövid idő alatt lehető legjobb érvényesüljenek.

A hivatalos fejlesztéspolitika világában tényként kell elfogadni, hogy a helyi valóságok szempontjából a stratégiai kezdeményezések kívülről érkeznek. A közösségi fejlesztő, stratégiaalkotó munka során a helyi közösséget segíteni kellett abban, hogy a feltárolt lehetőségeket megismerje, és helyi igényeinek, szükségleteinek megfelelő megfogalmazása után saját kezdeményezéseinek javára használja ki. A várostervezők és közösségi fejlesztők munkája összehangolható volt: a „központosított” szakértői munka előkészítéssel, majd az eredmények összegzésével, „fejlesztéspolitikai nyelvre fordításával” segítette, az egész folyamat során kiegészítette, a kiírás biztosította keretek között tartotta a közösség hálózatos, alulról szerveződő munkáját. A **mindenki számára nyitott helyi tervező közösség** tagjai és a szakértők között létrejött, az egész tervezési folyamaton végig nyúló párbeszéd, új, teljes rátekintést biztosított valamennyi érintettnek, lényegesen hatékonyabbá, megalapozottabbá téve a munkát.

A tervezés középpontjában az ember, a helyi közösség állt. Az erőforrások megszerzésének elemi feltétele ugyanakkor, hogy az elképzelések olyan projektervek, szolgáltatási koncepciók formáját ölték, amelyek az Irányító Hatóság számára megfelelően értelmezhetők, indikálhatók, megfeleltethetők a szélesebb körű fejlesztési tervek rendszerének.

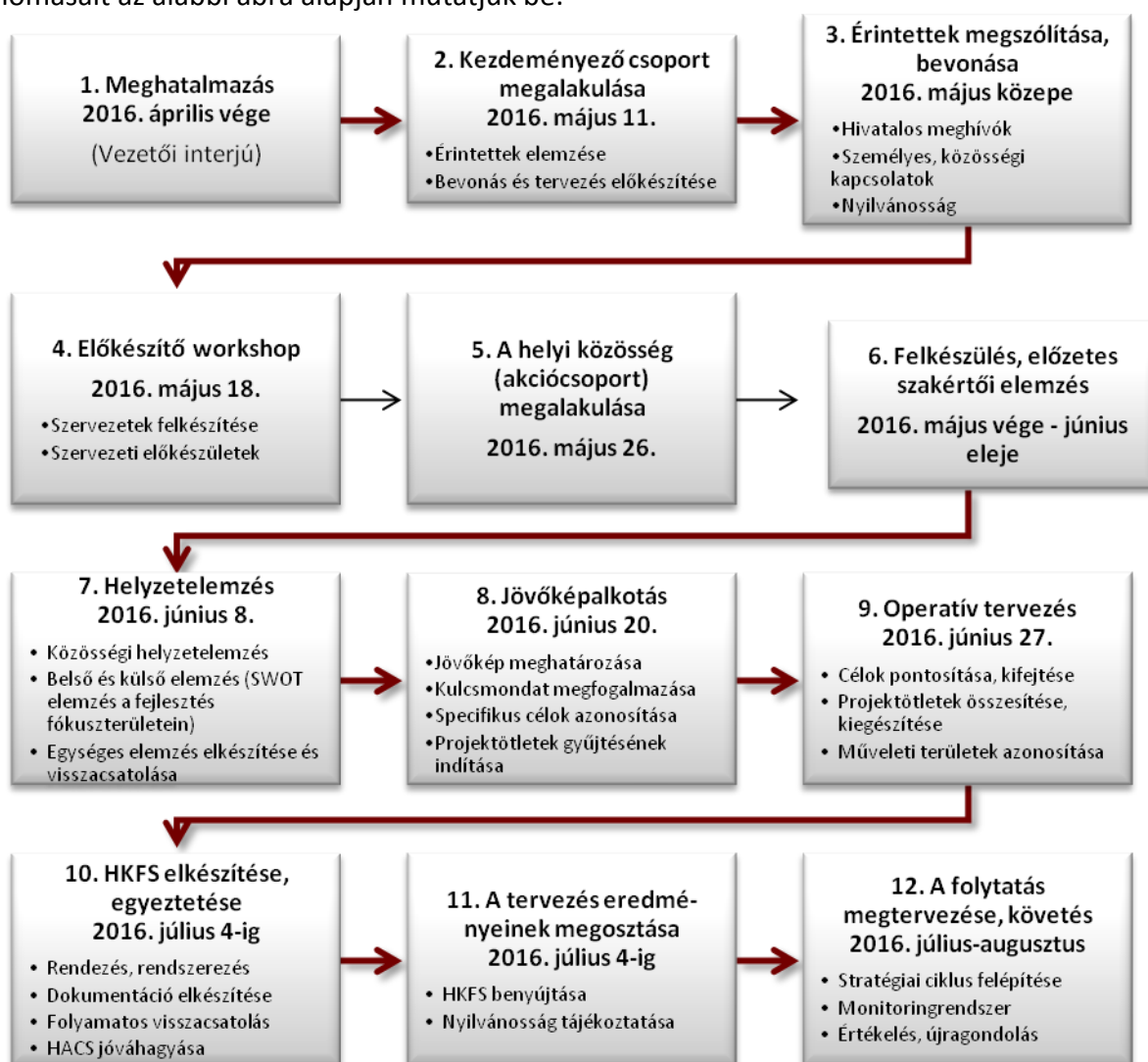
A közösség bevonása, a széles körű részvétel biztosítása érdekében a tervezési folyamatot megelőzően megtörtént az érintettek azonosítása és elemzése, a mozgósítás és bevonás, valamint az együttműködés módjának, módszertanának, területeinek, felelősségének tervezése. Az együttműködés során az érdekeltek **mindvégig konszenzuális megoldásokra törekedtek**. A konszenzusra való törekvés ugyanakkor nem jelentette az érdekellentétek, valós vagy lehetséges konfliktusok szőnyeg alá seprését, hanem azok feltárására, okainak megismerésére, mindenki számára előnyös, vagy legalább a legkisebb, vállalható hátránnyal járó megoldásra törekedtünk.

A stratégia közösségi tervezésének első része **az érintettek részvételével zajló helyzetelemzés** volt, amely feltárta a helyi CLLD program értelmezési tartományának és környezetének

helyzetét. A folyamat kulcseleme olyan **jövőkép** megalkotása volt, amely mellett valamennyi érintett, illetve érintett csoport el tudott köteleződni, amelynek megvalósulása érdekében együttműködést vállaltak, célokat, műveleteket, kulcsprojekteket és projekteket terveztek, feladatokat, elvárásokat fogalmaztak meg a helyi települési közösség jövőjének elképzelt formálása érdekében.

A fejlesztés stratégiája egyrészt a Térség- és Településfejlesztési Operatív Programban megfogalmazott átfogó célok által meghatározott irányokat veszi figyelembe, másrészt a közös jövőkép elérését célzó, az együttműködés keretében kialakított célterületeken meghatározott specifikus célokból, műveletekből és kulcsprojektekből szerveződik, melyek az érintettek feltárt igényeire, szükségleteire adnak választ, illetve megfelelnek az általuk támasztott szempontoknak.

A stratégiaalkotás és a bevonás folyamatát és ütemezését, a közösségi tervező munka állomásait az alábbi ábra alapján mutatjuk be.

Az illetékes irányító hatóság 2017. augusztus 1-jén kelt támogató döntésében foglaltaknak való megfelelés érdekében a jelen HKFS felülvizsgálata 2017. szeptember 20-ával megtörtént.

A HACS úgy határozott, hogy a HKFS tényleges végrehajtásának megkezdését megelőzően szükségesnek ítéli a stratégia tüzetes vizsgálatát, különösen annak fényében, hogy a támogató döntés az eredetileg igényelt támogatás 50%-os csökkentéséről határozott. A HKFS jelen 1. sz. módosítását a HACS 2018. február 27-én fogadta el.

Meghatalmazás

A Helyi Akciócsoport által tervezett Helyi Községi Fejlesztési Stratégia elkészítésének szakértői támogatására **a folyamat kezdeményezője, Püspökladány Város Önkormányzata** a HROD Községi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ, illetve a Tendraauditor Kft. közösségi és településfejlesztési szakembereit kérte fel. A **nyitott vezetői megbeszélések** keretében, 2016. április végén megtörtént a helyi akciócsoport megalakításának, valamint a stratégia közösségi tervezési folyamatának, eszközeinek, fő lépéseinek és ütemezésének tisztázása.

Kezdeményező csoport megalakítása, az érintettek megszólítása, bevonása

A HACS alapítását és a közösségi tervezés folyamatának indítását **kezdeményező csoport május 11-én alakult meg** a helyi önkormányzat vezetésének és pályázati szakembereinek képviselőiből.

A kihívás értelmezését követően a csoport első feladata az **érintettek kiterjedt elemzése** volt. A bevonás tervezését segítette a helyi közösségi fejlesztési stratégia megalkotását kezdeményező szervezetek kiterjedt intézményi és szervezeti kapcsolatrendszere, a kultúra és közösségfejlesztés területén végzett eddigi szakmai tevékenységük, tapasztalataik. A HACS megalakulását, valamint a HKFS közösségi tervezését előkészítő workshopra **valamennyi eddigi partner meghívást kapott a közséférából, valamint a civil, közösségi, illetve gazdasági, szakmai területről**. A kezdeményezésről szóló tájékoztatás a város honlapjára is felkerült. A **nehezen elérhető csoportok** bevonására a kezdeményezők külön erőfeszítéseket tettek. Az elértésben, illetve a sajátos értékek, érdekek, szükségletek megjelenítésében elsősorban a szociális, egészségügyi és oktatási intézmények, civil és egyházi szervezetek **hátrányos helyzetű csoportok** körében dolgozó munkatársai váltak szövetségesünké, akik **a közösségi tervezés egész folyamatába és a HACS munkájába is bekapcsolódtak**.

Előkészítő workshop

A részt vevő szervezetek, szervezeti képviselők felkészítését célzó előkészítő műhelymunkára május 18-án került sor. **A felkészülésbe közel 20, a civil és egyházi, a gazdasági valamint az üzleti szférában tevékenykedő szervezet képviselője kapcsolódott be**. Az érdeklődők megismerték a CLLD program tartalmát, lehetőségeit, illetve a helyi folyamat állomásait, ütemezését. A résztvevők között kiosztásra kerültek a HACS alapításában való részvételhez szükséges dokumentumok, melyek ezt követően elérhetővé váltak más érdeklődő szervezetek számára is.

A Helyi Akciócsoport megalakulása

A Püspökladányi Helyi Akciócsoport alakuló ülésére május 26-án került sor. A **HACS 12 taggal jött létre**, konzorciumi formában, melyben mind a köz-, mind a civil-, mind pedig a gazdasági szektor szereplői képviseltették magukat a pályázati felhívásban ismertetett feltételeknek megfelelően. A konzorcium szervezeti összetételét a 6.3. fejezetben részletesen bemutatjuk. Az együttműködés alapítói arra törekedtek, hogy a szektorközi érvényesítése mellett folyamatos jelenlétet biztosítsanak **valamennyi lakossági és szakmai csoport**, különösen a fejlesztés prioritásai szempontjából **legrászorultabb csoportok** számára. A konzorcium vezetője Püspökladány Város Önkormányzata lett. A regisztráció iránti kérelem az előírásoknak megfelelően benyújtásra került az Irányító Hatósághoz.

Szakértői és közösségi helyzetelemzés

A helyzetelemző munkát a megelőző kutató-elemző munka keretében készült **előzetes szakértői helyzetelemzés** alapozta meg. A munka forrásait a 3.2. A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások c. fejezetben részletesen bemutatjuk. Eredményei a **közösségi tervezés keretében készült helyzetértékelés** kimeneteivel kiegészítve, összedolgozva a 3.1. Helyzetfeltárás, valamint a 3.3. SWOT fejezetekben tekinthetők át.

A helyzetelemző műhelyre szóló meghívót az érintettek számára az újonnan megalakult akciócsoport vezetése küldte ki, melyben leírta a közösségi tervezés lényegének és folyamatának rövid összefoglalóját is. Az idő rövideje miatt az e-mailes meghívásra telefonon, személyesen is ráerősítettek a kezdeményező csoport tagjai, és a konzorciumvezető weboldalán is megjelentették a tervezésre szóló hírt. Ennek eredményeként az első tervezési alkalmon összesen 54 fő vett részt 33 különböző szervezet képviselőjében. Az alkalomról a helyi tv is közvetített.

A bemutatkozás után a műhelyvezetők röviden ismertették az előzetes szakértői helyzetelemzést. A helyzetelemző műhely keretében a **csoportmunka** a HKFS útmutatóban ajánlott tématerületekre fókuszálva zajlott. A csoportok a fókuszok témái alapján szerveződtek. A munka kezdetekor a résztvevők maguk választottak témát, illetve csoportot, szakmai területük, érdeklődésük alapján, illetve az általuk képviselt ügyszak, szervezethez, közösséghez kapcsolódóan. **A közösségi helyzetelemzés SWOT módszerrel zajlott**, melynek megértése és alkalmazása a közösségi tervezés során sem okozott nehézséget. A csoportmunkát Ötletfúziós metodikával, „forgó rendszerben” végeztük, így a különböző nézőpontok, csoportképző sajátosságok valamennyi téma elemzésénél érvényesülhettek.

A kapott eredmények figyelembe vételével, azokra támaszkodva, ugyanakkor a településfejlesztési, fejlesztéspolitikai tervezés eszközrendszerének és szabályainak is megfelelő tartalmi és formai teljességre törekedve zajlott a szakértői elemző-tervező munka második szakasza. **Az összegzett helyzetelemzést a résztvevők nyomtatott füzet formájában kapták meg visszacsatolásként, s a következő műhely keretében megerősítették azt.** A jövőképzéskészítés felé való továbblépés erről az alapról indulhatott.

Jövőkép tervező és célmeghatározó közösségi műhely

A következő műhelyre a kezdeményező csoport tagjai újra a legszélesebb érintetti körnek küldték ki a meghívókat. A jövőképzéskészítés során a munkában részt vevők olyan célállapotot vázoltak fel, mely összefoglalja a településfejlesztés koncepciójának a közösség által kijelölt legfontosabb elemeit, kívánatos jövőbeni állapotát. A műhely végére **konszenzussal született meg a település jövőképe és annak kulcsmondata, s a résztvevők azonosították a jövőkép eléréséhez szükséges legfontosabb célokat is.** A kimeneteket a 4. A stratégia jövőképe és az 5. A stratégia célhierarchiája fejezetekben mutatjuk be.

A résztvevők azt a „házi feladatot” kapták, hogy a műhely végén kiosztott **projektgyűjtő lapok**, a célra létrehozott **elektronikus projektgyűjtő felület** segítségével gondolják végig, fejtsék ki, hogy melyek azok a tevékenységek, melyeket jelen pályázatból meg szeretnének valósítani.

Operatív tervező közösségi műhely

Az operatív tervező műhely kezdetén a műhelyvezetők először visszamutatták az elmúlt alkalommal készült, majd stilisztikai szempontból rendezett jövőképet a résztvevőknek, akik jóváhagyták azt.

Az operatív tervezés során a jövőkép eléréséhez, **a célok megvalósításhoz szükséges tevékenységek (műveletek, projektek, feladatok) meghatározása és áttekintése, illeszkedésük közös vizsgálata zajlott.** Püspökladányban a közösségi műhely eredményeként mintegy 60 projektötletet rögzítettek a résztvevők.

A műhely után a szakértők rendezték a közösségi tervezés eredményeit és a HKFS készítésébe beépítették azokat.

HKFS elfogadása, tervezés eredményeinek megosztása

A fenti folyamat során **elkészült HKFS-t a HACS konzorciumi ülés keretében fogadta el és hitelesítette.** Az elkészült munkát az akciócsoport munkaszervezete széles körben ismertette. A kapcsolódó tájékoztatás, az eredmények társadalmasítása megtörtént.

HKFS felülvizsgálata

Az illetékes irányító hatóság támogató döntésében foglaltaknak megfelelően a HKFS-en Püspökladány Város Gazdasági Ellátó Szervezete végrehajtotta az alapvető technikai módosításokat.

2. sz. módosítás

A HKFS tényleges végrehajtásának megkezdését – a kiírandó helyi felhívás tervezetek véglegesítését – megelőzően a HACS úgy határozott, hogy a stratégia tüzetesebb vizsgálata indokolt, különösen annak fényében, hogy a támogató döntés az eredetileg igényelt támogatás 50%-os csökkentéséről határozott.

A módosítások alapvetően az irányító hatóság által szabott feltételek, és az innen kapott ajánlások mentén születtek, amelyek fő irányai:

- a műveletek számának csökkentése, átfedések megszüntetése, tömbösítés,
- az ezekre allokált keretösszegek tömbösítése a hatékonyabb forrás-kihelyezés érdekében,
- a műveletek belső tematikájának felfűzése 2, a helyi közösség számára kritikus témakörre: közösségi és szabadidős tevékenységekre, valamint a kultúra és hagyomány tárgykörére, ezáltal elnevezésük módosítása,
- műveletek ütemezésének felülvizsgálata és aktualizálása,
- CLLD akcióterület pontos meghatározása és LEADER-lehatárolás egyértelmű megjelenítése,
- munkaszervezet személyi összetételének és költségvetésének pontosítása,
- indikátorok felülvizsgálata a támogatói döntésnek megfelelően

A kulcsprojekt tevékenységek és a fejlesztendő intézmény pontosításra került.

A műveletek száma azonban csökkentésre és tematikájuk is némileg átalakításra került, annak érdekében, hogy a lecsökkentett támogatási összeg minél koncentráltabban szolgálhassa a CLLD céljainak megvalósítását.

2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

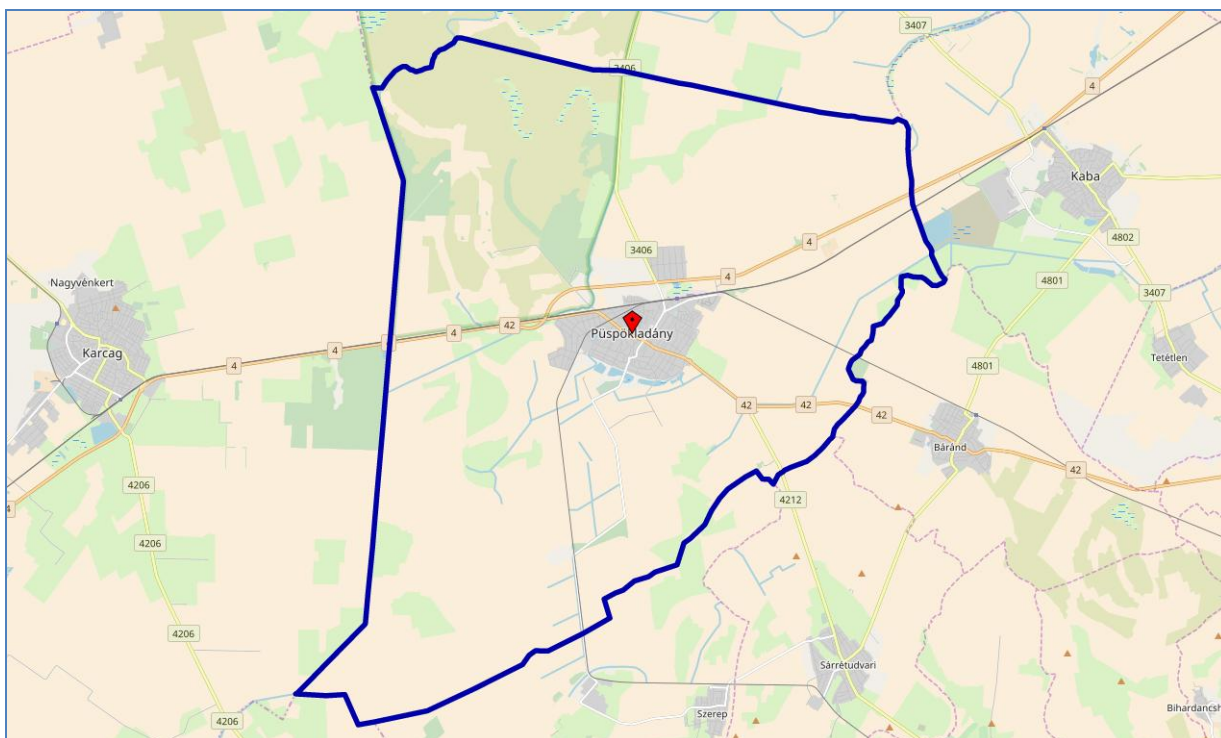
Püspökladány teljes belterületi egysége a települési akcióterület részét képezi.

A megyeszékhely – Debrecen – körüli agglomerálódó térségen kívül elhelyezkedő település, mely rendelkezik a jelentősebb vonzáskörzettel bíró, dinamizálható térségi központok jellemzőivel: alapvetően rurális jellegű tér kiemelkedő kisvárosi központja, amely fő közlekedési tengelyek mentén helyezkedik el, jelentős népességet tömörít, gazdasági súlya térségében kiemelkedő, fejlett intézményrendszerrel rendelkezik, és hosszabb ideje minősül jogilag is városnak.

Püspökladány kiváló helyzeti előnye annak köszönhető, hogy fontos nemzetközi vasúti és közúti vonalak találkoznak itt. Közlekedési csomópont jellegéből következik, hogy a város jó közlekedés-földrajzi helyzetben van. Itt ágazik el a Budapestet Záhonnyal összekötő 4-es és a Püspökladányból Biharkeresztesen át Romániába tartó 42-es főút. Vasúton Budapest, Debrecen, Biharkeresztes és Szeghalom felől érhető el, ezáltal vasúti csomópontként is kiemelkedő szerepet tölt be.

Püspökladány város a püspökladányi járás székhelye. A város vonzáskörzetében a települések koncentráltan helyezkednek el, többnyire falusi, részben városi jellegű települések.

Püspökladány közigazgatási területének nagysága 186,95 km². A város járási, regionális szerepköre révén meghatározó tényező a térség településeinek ellátásában.

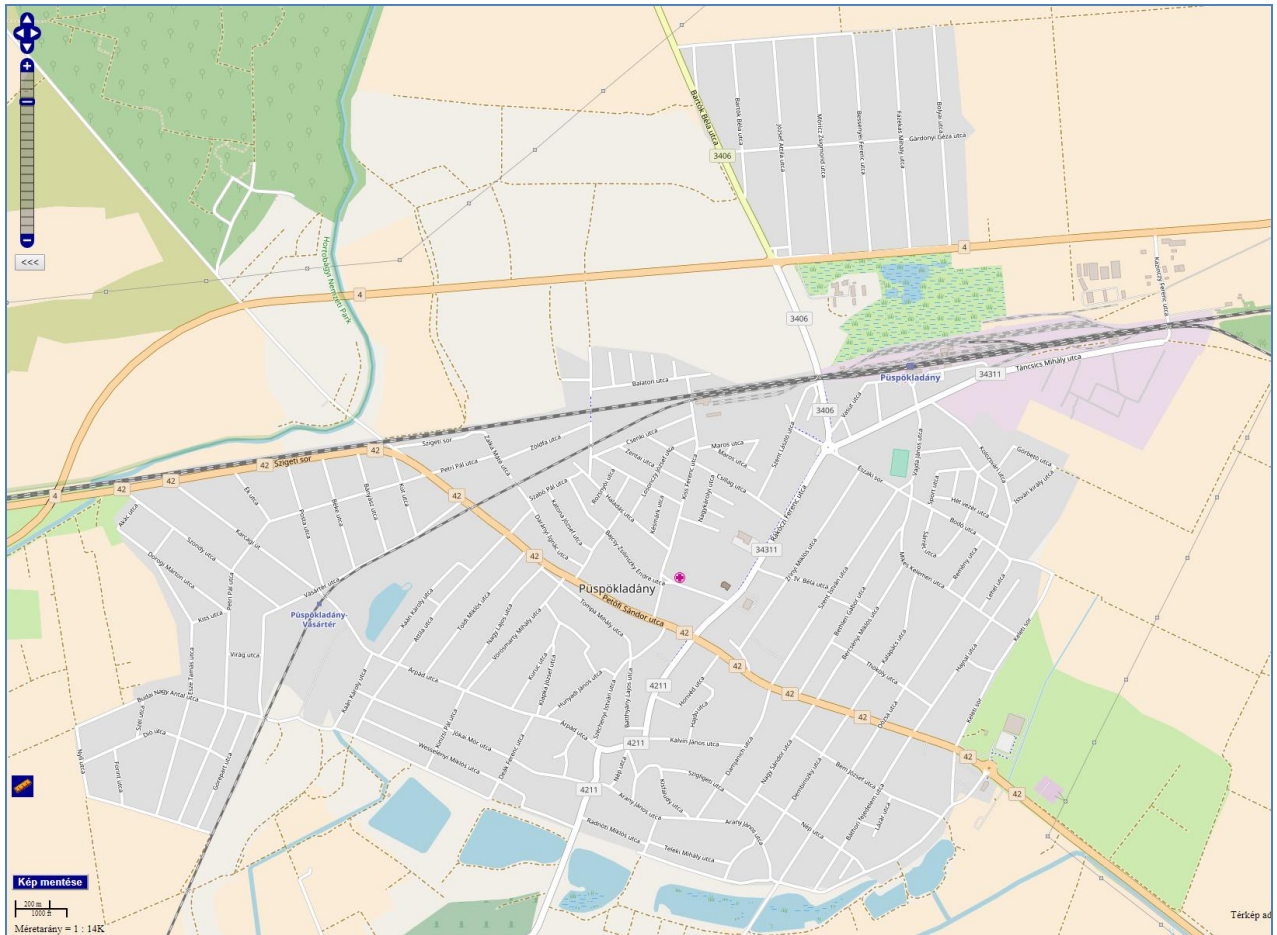

forrás: <https://data2.openstreetmap.hu/hatarok/hatarok.php?hatar=Püspökladány>

A Helyi Közösségfejlesztési Stratégia akcióterülete, amelyben a fejlesztések megvalósulnak **a város közigazgatási határon belül elterülő belterülete** alkotja, mely 6 funkcionális városrészből áll:

- Központi városrész

- Keleti városrész
- Déli városrész
- Petri telep
- Darányi telep
- Újtelep

forrás: <https://data2.openstreetmap.hu/hatarok/hatarok.php?hatar=Püspökladány>

A város szerkezeti, terület-felhasználási adottságai kedvezőnek mondhatók. A funkcióellátás jórészt a két fontos közlekedési út csatlakozásánál kialakult városközpontban helyezkedik el. A súlypontban az igazgatási, társadalmi, egészségügyi, művelődési és kereskedelmi, szolgáltató intézmények, a városközpont északnyugati részén jellemzően oktatási, míg az északi részén egészségügyi szociális és oktatási intézmények helyezkednek el.

Lehatárolás a LEADER-programtól

Az EMVA-ból finanszírozott LEADER-program akcióterülete Püspökladány tekintetében a városnak csak a külterületi részeit érinti, így biztosított a lehatárolás a CLLD-ben érintett belterületi résztől. A két akcióterület nem fed át.

Lehatárolás a TOP egyéb támogatásaitól

Meg kell jeleníteni a lehatárolást a helyi szintű felhívásokban a TOP-2.1, illetve a TOP-6.3, továbbá a TOP-5.2 és a TOP-5.3, valamint a TOP-6.9. intézkedései keretében meghirdetett fejlesztéseiről.

Püspökladány város főbb megvalósult projektjei¹:

Pályázati felhívás	Támogatást igénylő	Megnevezett tevékenység
TÁMOP 5.5.1.B-11/2 A családi közösségi kezdeményezések és programok megerősítése Püspökladány	"ADD A KEZED" Püspökladányi Nagycsaládosok Egyesülete	Helyi szövetség a családokért mozgalom elindítása Püspökladányban
ÁROP 1.A.5-2013 Szervezetfejlesztés konvergencia régiókban lévő önkormányzatok számára Püspökladány	PÜSPÖKLADÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	Püspökladány Önkormányzatának szervezetfejlesztése
TÁMOP 5.3.1.B-2-12/2 Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben Püspökladány	Baptista Tevékeny Szeretet Misszió	Roma emberek foglalkoztatása a szociális étkeztetésben és szenvedélybetegek nappali ellátása Püspökladányban
TÁMOP 5.6.1.B-12/2 A bűnmegelőzés szempontjából kiemelten fontos, bűnelkövető vagy bűnelkövetés szempontjából veszélyeztetett gyermek- és fiatalok segítése Püspökladány	Humán Fejlesztők Kollégiuma	Tiéd a város, te vigyázz rá! - ifjúsági közösségi program a biztonságos Püspökladányért. Bűnelkövetés szempontjából veszélyeztetett gyermek- és fiatalok segítése.
TÁMOP 1.4.1-12/1 Hátrányos helyzetű célcsoportok foglalkoztatásának támogatása a nonprofit szervezetek foglalkoztatási kapacitásának erősítésével Püspökladány	Kistérségi Egyesület a Kulturált Szabadidő Eltöltéséért	Irány a munka világa
TÁMOP 1.4.6-13/1 Tranzitfoglalkoztatás az építőiparban Püspökladány	Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület	Építünk rád Püspökladány
TÁMOP 1.4.3-12/1 Innovatív kísérleti, foglalkoztatási programok támogatása Püspökladány	Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesület	Képzett fiatalok Püspökladány város fejlődéséért

¹ a HKFS elkészítésekor

KEOP 1.2.0/09-11 Szennyvízelvezetés és tisztítás Püspökladány	PÜSPÖKLADÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	Püspökladány Újtelepi városrész szennyvízcsatorna hálózatnak kiépítése
TÁMOP 3.3.14.A-12/1 Hazai és nemzetközi testvériskolai kapcsolatok kialakítása Püspökladány	KLEBELSBERG INTÉZMÉNYFENNTARTÓ KÖZPONT	Hazai testvériskolai kapcsolatok kialakítása a Püspökladányi Általános Iskola és Speciális Szakiskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Petőfi Sándor Általános Iskolai Tagintézménye vezetésével
KEOP 1.3.0/09-11 Ivóvízminőség javítása Püspökladány	PÜSPÖKLADÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	Öntsünk tiszta vizet a pohárba
ÉAOP 3.1.2/A-11 Önkormányzati tulajdonú belterületi utak fejlesztése Püspökladány	PÜSPÖKLADÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	Püspökladány, Petritelepi településrész és Déli városrész bekapcsolása a város gyűjtő út hálózatába
TÁMOP 3.2.4.A-11/1 „Tudásdepó-Expressz”- A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében Püspökladány	Püspökladányi Tájékoztató és Közművelődési Központ, Könyvtár, Múzeum	Irodalmi keringő - könyvtári szolgáltatásfejlesztés Püspökladányban
ÉAOP 5.1.1/D-12 Funkcióbővítő integrált települési fejlesztések Püspökladány	PÜSPÖKLADÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA	Püspökladány, a hagyományokra építő aktív város

Püspökladány lakónépessége 14.605 fő (KSH 2015.01.01). A hat városrész közül a Déli és a Keleti városrész a legnépesebb, ellenben a gyermekkorúak aránya az Újtelepen a legmagasabb, míg az aktív korúak aránya a Központi és Keleti városrészen kiemelkedő.

Nemzetiség tekintetében a lakosság 97%-a vallotta magát magyarnak, míg a magukat roma származásúnak vallóak aránya 3 %.

A hatályban lévő „Püspökladány Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2013-2018” 2013-ban került elfogadásra. Célja, hogy az élet minden területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést. Az esélyegyenlőség terén kiemelendő a Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ, Család és Gyerekjóléti Szolgálat és Központ munkája.

A civil szerveződések száma nagyon magas, melyek túlnyomó része önálló helyi szervezet. A helyi közösségek a különböző egészségmegőrző, segítségnyújtó, kulturális programjaikban fontosnak tartják az önkormányzattal való együttműködést. A város ennek megfelelően nagy számban és lehetőségeihez mérten jelentős összeggel támogatja a civil szervezeteket.

3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

3.1 Helyzetfeltárás

A helyzetfeltárást előzetes szakértői helyzetelemzés, majd közösségi helyzetelemző műhelyek keretében végeztük. Az alábbi fejezetekben 6 tervezési fókusz mentén mutatjuk be a szakértői és a közösségi tervezés eredményeit, utóbbit külön kiemelve.

1. Térszerkezet specifikumai

Püspökladány Magyarország észak-keleti részén, Tiszántúl középső részén, Debrecentől 50 km-re, Hajdú-Bihar megye dél-nyugati határán három tájegység: a Hortobágy, a Nagykunság és a Nagy-Sárrét találkozási pontján fekvő alföldi város. A Püspökladányi járás székhelye.

Püspökladány kiváló közlekedési csomópont, mely járási és regionális szerepköre révén meghatározó tényező a térség településeinek ellátásában. A városközpont funkciói fejlettek, oktatási, kulturális, egészségügyi, közigazgatási intézményei a térség valamennyi településére erőteljes, vonzó hatást gyakorolnak.

Kedvező termőhelyi adottságokkal rendelkező település. A szántóterületek nagy részén búzát, kukoricát, napraforgót, tavaszi árpat termesztenek. A mezőgazdasági termelésben két jelentősebb gazdálkodó szervezet foglalkozik zömmel növénytermesztéssel, kisebb mértékben állattenyésztéssel.

A gyógyhatású termálvízű fürdő magában hordozza az idegenforgalmi fejlesztés lehetőségeit.

Püspökladány külterületének területhasználata:

Püspökladány közigazgatási területének nagysága: 18.695,4510 ha, melynek 95%-át a külterület képezi, amelynek 87,9%-a mezőgazdasági terület. A legjobb minőségű szántók, az igazgatási terület keleti- északkeleti szélén találhatók. A gyepek, legelő területek legnagyobb részét a Hortobágyi Nemzeti Park déli kapuját képező Ágota-pusztája jelenti. Az erdőterületek aránya csekély, mindössze 736,3 ha. Ez a termőterületek 4,2%-a.

Az ipari területek, mint alulhasznosított barnamezős területek többsége a Budapest-Záhony vasútvonal mellett, a vasútállomáshoz csatlakozó területeken, kisebb része a Püspökladány-Szeghalmi vasútvonal és Árpád úthoz csatlakozó területen helyezkedik el.

Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) területek

Püspökladányban városszerkezetileg a szegregátumoknak kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe ágyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet)
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket)

1. szegregátum: Bólyai utca keleti oldala a Mező Imre utcáig

2. számú szegregátum: Debreceni út – Bartók Béla utca – Mező Imre utca – József Attila utca – névtelen utca – Móricz Zsigmond utca – Mező Imre utca – Bessenyei utca

3. számú szegregátum: Petritelep városrészen található Nyíl utca – Dió utca – Forint utca által határolt tömb

4. sz. veszélyeztetett terület: Debreceni út – Fazekas Mihály utca – Mező Imre utca – Bólyai utca

A KSH által lehatárolt területek közül az 1. sz. szegregátum és a 2. sz. szegregátum mutatói a legkedvezőtlenebbek. Mindkét szegregátum egy-egy nagyobb kiterjedésű veszélyeztetett területbe ágyazódik és a veszélyeztetett területek is egy nagy összefüggő területet alkotnak – Újtelep városrészt –, amely élesen elkülönül a városszövettől. A közlekedést és a szolgáltatások elérhetőségét nehezíti, hogy Újtelep városrészt vasúti sínek és ipari területek is elválasztják a város belső területeitől. Egyre több roma család költözött ide, s bár a lakosság etnikailag ma is vegyes, a roma lakosság magas aránya jellemző ebben a szinte összefüggő szegregátummá vált városrészben.

A 3. sz. szegregátum rendezettebb képet mutat, inkább falusias jellegű terület, a Petritelep városrészen. A szegregációs mutatója jóval alacsonyabb, és kimondottan régi parasztcsaládok leszármazottai élnek itt, a roma lakosság száma alacsony.

A szegregátumok problémáinak kezelésében a város önkormányzata mellett a Segítőkezek Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, Püspökladányi Roma Nemzetiségi Önkormányzat vesz részt.

A Helyi Akció Csoport által a műhelynapokon megfogalmazott észrevételek

A tervező közösség a térszerkezet specifikumai részben megállapította, hogy a város kiváló közlekedési, logisztikai csomópont, valamint kiemelkedő járási és regionális szerepkört tölt be. Azonban ezen erősségek kihasználtsága még nem teljeskörű. Ezzel egyidejűleg a belvárost és a központot jelentős **átmenő forgalom terheli**, illetve a város szélén elterülő **szegregált területek** további nehézségeket jelentenek. Lehetőségként jelenik meg a **román-magyar határ közelsége**, ugyanakkor Románia schengeni csatlakozásának megghiúsulása a fejlesztések elmaradásával járhat.

2. Környezeti adottságok

Püspökladány tájszerkezetét alapvetően síksági elhelyezkedése határozza meg, illetve közigazgatási területhatárát nagyrészt a térség természetes és mesterséges vízfolyásai adják: a Hortobágy-folyó, a Hortobágy-Berettyó és a Hamvas főcsatorna.

Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

Püspökladány a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén fekszik, a település északnyugati határrészénél, Ágota-pusztán található a Hortobágyi Nemzeti Park legdélebbi területe, egyben a Puszták világörökségi helyszín része is. Az Ágota-puszták – közel ötezer hektáros – pusztaságot északról és nyugatról a Hortobágy-folyó és a Hortobágy-Berettyó-csatorna, keleten a Makkodi-főcsatorna, délen pedig a vasút és a 4-es számú főút határolja. A 4-es számú főút mellett eredeti szikes puszták, pusztai szikfásítások, valamint rizsföldek is találhatóak. Ezen a területen fekszik a Farkasszigeti erdő is, ennek része a püspökladányi arborétum, mely az Erdészeti Tudományos Intézet kezelésében áll.

Helyi védett természeti területek, emlékek

Püspökladány területén az alábbi, helyi védelem alatt álló természeti területek és emlékek találhatók:

- Hamvas-csatorna melletti kocsányos tölgyek
- Hosszúhátú mezővédő erdősávok

Nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló területek a településen és környezetében

Közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek Püspökladányban:

- Bihar – különleges madárvédelmi terület
- Hortobágy – különleges madárvédelmi és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
- Gatály – kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

UNESCO MAB területek (bioszféra-rezervátumok):

Püspökladány északi-északnyugati külterülete (Ágota-pusztá, Farkassziget, Makkod) a Hortobágyi Bioszféra Rezervátum átmeneti zónájának részét képezi. Az 1979-ben rezervátummá nyilvánított terület összesen 154.591 ha nagyságú, a nemzeti park területén túlnyúlik. Jellegzetes szikes élőhelyei, valamint a hatalmas vonuló európai madárcsapatok számára nyújtott kiterjedt pihenő és táplálkozó területek indokolták a bioszféra rezervátum kijelölését.

Ökológiai hálózat

Hajdú-Bihar megye Területrendezési Terve Püspökladány közigazgatási területén az alábbi területeket sorolta a nemzeti ökológiai hálózat területei közé:

- magterület: Ágota-pusztá, Farkasszigeti arborétum és annak környezete, a belterülettől nyugatra fekvő Mérgecs terület, a közigazgatási terület délnyugati szélénél található Nagyzódon területe, déli határszélén Hamvas, Szőkesziget és Gatály területe
- ökológiai folyosó: a közigazgatási terület délnyugati negyede, valamint egy-egy kisebb terület a Makkodi-főcsatorna és Makkodi-övcatorna mentén,
- puffterület: a közigazgatási terület északkeleti negyedének nagy része, valamint a délkeleti magterület környezetében található.

Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése

A Püspökladány területén fennálló tájhasználati konfliktusok az alábbiak szerint összegezhetők:

- A város külterületének jelentős része csatornákkal sűrűn behálózott mezőgazdasági táj, a szántóterületek a vízfolyások partjaig húzódnak, így nem jellemző természetszerű vegetáció megléte a vízfolyások mentén, ami ökológiai szempontból kedvezőtlen.
- A tájban a **mezővédő erdősávok** csak a külterület délnyugati felének kis részén jellemzőek, azonban ökológiai és tájképi szempontból a szántóterületek uralta **külterület egészen szükséges volna meglétük.**
- Kedvezőtlen a mezőgazdasági üzemi létesítmények látványa a tájban, mely a főközlekedési útvonalakról tárul fel.

Potenciális konfliktusforrást jelent az M4 autópálya megépülte után fellépő **por- és levegőszennyezés, illetve zajterhelés.**

Zöldfelületi rendszer elemei, problémái

Püspökladányban az összes zöldfelület nagysága az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) szerint 125.450 m².

Püspökladány belterületén csak a 4. sz. főút és a vasútvonalak mentén fordul elő egy-egy kisebb, nem üzemtervezett véderdőfolt, melyek rekreációs funkciót nem látnak el, kondicionáló szerepük is csekély.

Püspökladány közparkjai és közkertjei közül legjelentősebb a városközpontban elhelyezkedő

Hősök tere és a Rákóczi utca idős fáknak helyet adó széles zöldsávjának együttese.

Püspökladányban zöldfelületi intézmények körébe tartozik:

- a strandfürdő (Püspökladányi Gyógyfürdő),
- a kemping (Árnyas Thermal Camping és Üdülőpark),
- a Vajda utcai sportpálya,
- a sportcsarnok melletti szabadtéri sportpálya.

Az iskolák zöme rendelkezik sportudvarral és fásítással. A templomkertek és temetők az értékes növényállományuk miatt kiemelendők. A **Farkaszigeti-erdőben található arborétum** értékes külterületi eleme a város zöldfelületi rendszerének.

Különleges külterületi zöldfelületi elem a Déli városrész lakóterületeit délről övező halastavak láncolata. A vízfelületek mellett rekreációs funkciójú zöldfelület és üzemtervezett erdőfoltok találhatóak.

Azonban **Püspökladányban a jelenlegi zöldfelületi rendszer még nem teljes**. A zöldfelületi rendszer hiányosságai és a zöldfelületekkel kapcsolatos egyéb problémák és konfliktusok a következőkben összegezhetők:

- szigetszerű zöldfelületi elemeket nem kötik össze maradéktalanul a zöldhálózati elemek.
- A Vasút utcai, a víztorony melletti és a Sárrét utcai viszonylag nagy kiterjedésű zöldfelületek nincsenek parkosítva, nem rendelkeznek funkciókkal.
- Darányi, Keleti és Újtelep városrész közpark ellátottsága kedvezőtlen.
- Petri városrész nem rendelkezik közparkkal, közkerttel.

Védett épített környezet

Világörökségi várományos területbe Püspökladány és térsége nem tartozik, ellenben műemlékekben gazdag:

- Boldogasszony halma (Árpád-kori keresztény templom feltárt maradványai)
- Református templom (1912)
- Római katolikus templom (1805)
- Petőfi Sándor utca 17. sz. alatt található lakóház (1880)
- Vasútállomás (1857)
- Szent Ágota híd (1894)
- Fatelítőtelep

A Helyi Akció Csoport által a műhelynapokon megfogalmazott észrevételek

A környezeti fókusz tekintetében Püspökladány mind természeti, mind az **épített környezet tekintetében jelentős kincsekkel bír**. A tervező közösség által megfogalmazásra került a „csend”, mint érték. Az épített környezet tekintetében számos adottsággal és műemléki épülettel is rendelkezik. Jelentős a környezeti terhelés, melynek fő eleme a levegőszennyezés és a zajterhelés. Bár a város több **zöldfelülettel** rendelkezik, de ezek további és komplex fejlesztéseket, bővítéseket igényelnek.

3. Kulturális erőforrások

Püspökladányban a közösségi élet legfontosabb színtere a Püspökladányi Tájékoztató és Közművelődési Központ, Könyvtár, Múzeum, mely legfontosabb tagintézménye a **Dorogi Márton Művelődési Központ**.

A Dorogi Márton Művelődési Központ Tagintézmény fennállása óta folyamatos bázisa volt a művelődni vágyó öntevékeny közösségeknek, valamint a **művészetekre fogékony lakosoknak**. Mint klasszikus közművelődési intézmény, elsődleges feladata a magyar kultúra értékeinek megteremtése, valamint azok közvetítése a helyi és környékbeli lakosság felé. Erős szerepet vállal a hagyományok ápolásában, megőrzésében, átadásában, valamint a sajátos helyi kultúra gazdagításában.

Közművelődési feladatok ellátására alkalmas közösségi színterek:

- Dorogi Márton Művelődési Központ (Püspökladány, Bajcsy-Zsilinszky u. 2/2.): Kenderkőc Hagyományőrző Néptánc Együttes, Tádé Néptánc Együttes, Horgoló Klub, Jázminbokor Magyar Nóta Egyesület, Kossuth Olvasókör, Sárréti Népi Együttes, Országos Nyugdíjas Polgári Kör, Törő Gábor Hagyományőrző Népdalkör, Just Terméklklub, Vakok és Gyengénlátók Regionális Egyesülete, Pedagógus Nyugdíjas Klub, Angyalok Csoport Hastánc
- Ifjúsági Ház (Püspökladány, Bocskai u. 21.): Csenki Kórus, Kangoo, Ovis angol, Hupikék törpikék baba-mama klub, Kenderkőc Hagyományőrző Néptánc Együttes, Lolita Mozgásstúdió, Ping-pong, Jóga, Segédmotor kerékpár, motorkerékpár, személygépkocsi – vezető Pék tanfolyam

Mind a Művelődési Központ, mind pedig az Ifjúsági Ház helyiségeit alkalmasszerűen bérbe adja előadásokra, tanfolyamokra, rendezvényekre megfelelő tárgyi eszközök biztosításával.

A közművelődési alapszolgáltatások körében a rendezvények szervezése kiterjed az egyetemes, a nemzeti és a nemzetiségi, kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, az ünnepek kultúrájának gondozása, a hagyományápolást, valamint az egyéni vagy csoportos szabadidőtöltést szolgáló, művelődési célú és szórakoztató tevékenységekre.

Püspökladány rendezvényei közül néhány: Autómentes nap, Darvas Táncházak, Szüreti mulatság, 8.-osok klubja, Magyar Kultúra Napi verses est, Játszóházak, Farsangi mulatság, Valentin nap, Nőnap rendezvények, Húsvéti játszóház, Fitness nap, Nyári koncert estek, Családi napok, Anyák napi rendezvények, Kreatív foglalkozások, Ifjúsági Táborok, Média tábor.

Mindezek mellett az intézmény Püspökladány Város Önkormányzata által szervezett városi és egyéb rendezvényeket is koordinálja:

- Ladányi Nyár rendezvénysorozat: július – augusztus (minden szombaton)
- Családi Majális: május 01.
- Gyermekeknapi: május utolsó vasárnapja
- Adventi rendezvénysorozat: december
- Krampuszfesztivál: december

A város és térség életében fontos megemlíteni a **Kistérségi Egyesület a Kulturált Szabadidő Eltöltéséért**, rövidített nevén: KEKSZ intézményt, mely a fiatalok szabadidejét hívatott kitölteni kulturális, szórakoztató, tájékoztató, tehetséggondozó programokkal. **Ez a település egyetlen ifjúsági szervezeteként működő intézmény.** Munkatervük szerint a 12 és 35 év közötti gyermekekre, fiatalokra, fiatal felnőttekre helyezik a hangsúlyt, de speciális programok során már 7-17 éves fiatalokat is bevonnak a célcsoportba Tehetséggondozó műhelyeik keretén belül. 2012-ben sikeresen kialakították a Gólyavári Ifjúsági Parkot, ahol fiatal amatőr együttesek, zenekarok, diák színjátszó körök léptek fel.

Több mint 15 éve hagyomány Püspökladányban a „Húsvéti Nyuszfutás”, melynek az egyesület évek óta társszervezője, akárcsak a „Ladányi Nyár” rendezvénysorozatnak.

Az ifjúsági házban tehetségszolgáltató foglalkozásokat, valamint ifjúsági információs pontot, valamint 2012 novembere óta – az Országos Transzfoglalkoztatási Egyesülettel együttműködve – Önkéntes Pontot üzemeltetnek.

Az iskolai szünidőben életmódtábort, szemléletformáló tábor szerveznek a város gyermekeinek, fiataljainak. Illetve hatékonyan működő kapcsolatot ápolnak a város oktatási intézményeivel.

Püspökladányban a civil és a közművelődési élet közössége nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a városban élénk a képzőművészet, a szobrászat, továbbá a népzene, hagyományőrzők tevékenysége. Gyakran illetik Püspökladányt a „szobrok városa” jelzővel is emiatt.

A várost és a közönséget megmozgató sport és kulturális rendezvényeknek ad otthont a Városi Sport- és Rendezvénycsarnok.

A Helyi Akció Csoport által a műhelynapokon megfogalmazott észrevételek

Bár a művészetek és kultúra iránti érdeklődés nagyon erős és stabil, az aktivitást sajnos a forráshiány erősen nehezíti. Megoldásra szorulnak az **elavult infrastruktúrák**, a kultúrának otthont adó épületeknek szükséges lenne az energetikai fejlesztése, az **eszközellátottság korszerűsítése, valamint a zárt terek bővítése**. A sportturizmus jelenleg nincs kellően kiaknázva. Fontos lehet a kulturális események differenciálása, a fiatalabb korosztály megszólítása, az **idősebbek bevonása és a hátrányos helyzetű lakosok integrálása**. A helyi tehetségek felkarolásában bővíteni szükséges a kialakult rendszert, illetve gyengeségként jelenik meg a képzőművészet ápolásának hiánya (pl. fazekasság). Olyan **közösségi tereket kell kialakítani** és olyan eseményeket kell létrehozni, mely a helyi **identitástudatot erősítik**, illetve a **lakosság minden korosztálya számára anyagilag is elérhető**, mivel megállapítható, hogy a szabadidős és kulturális tevékenységek a lakosság megélhetési gondjai miatt is csökken.

4. Közzolgáltatások

A városban egy bölcsőde működik, mely 24 férőhelyet biztosít. A bölcsődés korú gyermekek nappali elhelyezését a városban további 1 családi napközi is segíti, mely 7 fős csoportszobával működik, általában 114 %-os kihasználtsággal. A férőhelyek számát 2011-ben az addigi 18-ról 24 bővítették, de 2014-ben az önkormányzat további bővítésről döntött. Kedvező népesedési tendenciákra utal, hogy igény van a bölcsődei ellátás bővítésére.

Óvoda

Püspökladányban egy óvoda működik, mely önkormányzati fenntartású és benne összesen 500 férőhely áll rendelkezésre. A férőhelyek kihasználtsága összességében nem 100%-os, mivel 2013-ban 500 gyermek járt óvodába, de nincs sok szabad kapacitás. Püspökladányban 100 óvodásból 44 hátrányos helyzetű.

Alapfokú oktatás

A városban 3 általános iskolát és egy művészeti iskolát működtet a KLIK, míg az Erőss Lajos Református Általános Iskola egyházi fenntartásban működik.

Az általános iskolai tanulók száma Püspökladányban az évezred elején még meghaladta az 1.900 főt, ezt követően 1.200 fő körül ingadozik a számuk. A tanulók fele hátrányos helyzetűnek minősül.

Az első osztályos gyerekek száma 140-170 fő körül alakul évente. Gyógypedagógiai ellátásban 2013-ban 18 fő részesült. A tanulók zöme a tanórák után napköziben az iskolában marad, több mint 650 gyermek felügyeletéről kell gondoskodni a délutáni órákban is. A püspökladányi iskolák népszerűek a környező településeken is, naponta több mint 50 gyermek jár be a város iskoláiba. Az alsó és felső tagozatos gyerekek száma között 2009-ig több mint 100 fő különbség volt, vagyis addig látványosan fogyott az iskolás generáció, ez azonban megszűnt, 2013-ban már csak 25 fő volt a 1-4. és az 5-8. évfolyamok létszámkülönbsége. Az ingázók

száma változó, nem magyarázza a generációk közötti kiegyenlítődést, magyarázza viszont a gyermekek számának növekedése.

Középfokú oktatás

Püspökladányban a Karacs Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumban tanulhatnak tovább a gyerekek. A Karacs Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumban informatikai rendszergazda, szociális asszisztens, környezetvédelmi technikus és mezőgazdasági gépésztechnikus szakokon lehet érettségit szerezni, az első évfolyamra szakonként 14-14 főt vesznek fel. A szakiskolában 7 szakmát lehet tanulni (festő, mázoló, tapétázó, asztalos, kőműves és hidegburkoló, női szabó, mezőgazdasági gépész, épület- és szerkezetlakatos, szociális gondozó és ápoló), összesen 76 tanulót vesznek fel az első évfolyamra. A 2014/2015-ös tanév névsora alapján 995 tanuló jár az intézménybe, ebből a bejárók száma 461 fő. A tanulók közül 147 hátrányos helyzetű.

Kollégiumi ellátást a városban 1 intézmény biztosítja. A férőhelyek száma 120, a kihasználtság 98%-os.

Az iskolai nevelési munkát a Pedagógiai Szakszolgálaton belül működő Nevelési Tanácsadó segíti a szolgáltatást igénybevevők számára.

Alapellátás

Püspökladányban hét felnőtt és három gyermek háziorvos látja el a lakosságot. Kilenc védőnői körzet található a városban. Négy fogorvos rendel a városban.

A város kötelező feladatai közé tartozik az orvosi ügyelet megszervezése, amelyet jelenleg az Orvosi Ügyelet Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. szervezésében a Kossuth u. 1. szám alatti központtal lát el szerződéses partnerekkel. A szolgáltatást Püspökladány, Sárretudvari, Szerep, Biharnagybajom együtt finanszírozza, és együtt veszi igénybe.

A szakellátások fenntartása az OEP finanszírozás alacsony volta miatt kiegészítő forrásokat igényel az önkormányzat költségvetéséből, amelyet minden évben beépítenek a költségbe.

Püspökladányban működik mentőállomás a Kálvin János u. 19. szám alatt. Püspökladányban a lakosságot 5 gyógyszertár szolgálja ki, melyből egyik sem üzemel éjjel nappal. Szükség lenne egy éjjel-nappal működő gyógyszertárra.

Szociális közszolgáltatások

Püspökladányban a **gyermekjóléti és a szociális ellátások együtt szervezettek.**

Jelenleg a városban a Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ, Család és Gyerekjóléti Szolgálat és Központ működik, méghozzá 5 településen, 11 telephelyen, 91,5 dolgozóval látja el a szociális étkeztetést, idősek nappali ellátását, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, fogyatékos személyek nappali ellátását, pszichiátriai betegek nappali ellátását, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást.

A szociális szolgáltatások igénybevétele Püspökladányban 2007 óta a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtásban részesülők száma és a családsegítő szolgáltatást igénybe vevők tekintetében változott számottevően. A szociális étkeztetésben résztvevők száma 2008-ban volt a legalacsonyabb, 2013-ra 301 főre nőtt. A házi segítségnyújtásban részesülők száma 2008-ban volt a legalacsonyabb, 2013-ra 331 főre nőtt. A családsegítő szolgáltatás viszont a felére visszaesett 2007 és 2013 között.

A közszolgáltatások terén fontos kiemelni a közlekedésben felmerülő, javításra szoruló problémaköröket. A helyi teljes **közlekedési rendszer fejlesztésre szorul**, valamint a **helyi**

járatok és a vasút menetrendjének összehangolása elengedhetetlen kapocs a **déli és a keleti városrész összekötésében**. A **városközponton kívüli kerékpárutak** nincsenek kijelölve, illetve a központon belüliek mellé további kerékpárutak kijelölésére van igény. A növekvő közúti forgalom miatt növekvő **parkolási problémák** keletkeznek, valamint a kerékpározási kedv is csökken.

A **hulladék szállítása, lerakása, valamint az illegális szemétkerakó helyek** létesítése a város peremterületein állandó megoldásra váró pont, akárcsak a **közbiztonság relatív gyengesége**.

A Helyi Akció Csoport által a műhelynapokon megfogalmazott észrevételek

A tervező közösség egyetértett abban, hogy a közszolgáltatások terén kiemelő Püspökladány oktatási intézményeinek munkája, valamint a megfelelő szociális alapszolgáltató és az egészségügyi ellátó rendszer megfelelő működése és jelenléte. Természetesen az ellátások minősége célirányos fejlesztésekkel lényegesen magasabb szintre emelhető. Gyengeségként került megfogalmazásra a közterületek rendben tartásának hiánya, ide értve a **parkok, játszóterek elhasználtságát**, továbbá az **ivóutak, gyalogátkelők és nyilvános illemhelyek hiányát**. Igényként felmerült egy **kültéri kondipark** kialakítása. Lehetőség és szintén igényként került megjelölésre az **egyházi iskola erősítése és bővítése**. A térségi turisztikai koordináció erősítésében nagy szerepet tölthet be egy Tourinform iroda kialakítása.

5. A társadalom állapota

A demográfiai viszonyokat vizsgálva elmondható, hogy Püspökladány **népességszáma az utóbbi években csökkenő tendenciát mutat**. A város állandó népessége a 2011. évi népszámlálás szerint 15.345 fő, a lakónépessége 14.895 fő, míg ez az adat 2015. 01.01-ei állás szerint 14.605 fő.

Az élve születések száma csak minimálisan változott a vizsgált időszak éveiben, átlagosan 134,5 fő volt. Hasonlóan alig változott a halálozások száma, amely átlagosan 186,7 fő/év. A népesség csökkenése elsősorban a **negatív vándorlási egyenlegről** adódik. Összességében elmondható, hogy a népesség öregedő tendenciát mutat, az eltartott népesség aránya viszont csökkent. A lakónépesség nemek szerinti megoszlása 2011-ben a városban: népesség 51,7%-a nő, 48,3%-a férfi.

Képzettség

A lakosság elenyésző részét képező általános iskolai végzettséggel sem rendelkező felnőtt lakosainak száma az országos és megyei átlagnál kisebb arányban csökkent 2011-re. Ennél nagyobb jelentőségű, hogy a magasabb képzettségi szintet jelentő középiskolai **érettségivel vagy felsőfokú oklevéllel rendelkezők száma mind az országos, mind pedig a megyei átlagnál jóval magasabb arányban növekedett**.

A lakosság

- 10,1%-a diplomás.
- 21,6%-nak az érettségi a legmagasabb iskolai végzettsége, és
- Érettségi nélküli középfokú végzettséggel 23,2% rendelkezik,
- 26,4%-a általános iskolai végzettséggel sem rendelkezik,

Jellemzően probléma, hogy az ismeretek és a **szakképzettségek nem felelnek meg a munkaerő- piaci igényeknek**. Az **idős korosztály informatikai képzettségére nincs lehetősége**. Valamint a **hiányszakmák kapcsán indított képzések is nagyon korlátozottak**.

Foglalkoztatottság

Püspökladányban a 2011-ben a foglalkoztatottak száma 5.265 fő volt, a Nemzeti foglalkoztatási szolgálat abban az évben 10.649 fő munkavállalási korú népességgel számolt, így a foglalkoztatott népesség aránya átlagosan 49 százalék körülire tehető.

2014-ben Püspökladányban az álláskereső átlagos száma 1.158 fő volt éves szinten. Ezen belül a tartósan állást keresők aránya éves szinten átlagosan 28% volt.

Az önkormányzat a foglalkoztatási helyzeten közfoglalkoztatás keretében próbál segítséget nyújtani. A közfoglalkoztatás keretében a foglalkoztatottak településtartási (közterületek rendezése), intézmények karbantartási, belterületi vízrendezési, szociális és oktatási intézményi kiegészítő feladatokat láttak el.

2012. évben a rövid időtartamú közfoglalkoztatásban összesen 169 fő, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban összesen 278 fő vett részt. A „Bio-kazán mintaprojektben” 6 fő került foglalkoztatásra. Ugyancsak 2012-ben a „Belvízvédekezés és betonelem gyártás projektben” összesen 104 fő vett részt. 2013-ban ugyan ennek a programnak a keretein belül 73 főt sikerült helyben foglalkoztatni és ezzel kapcsolatban képezni.

Jövedelmi viszonyok

Püspökladány lakosai közül a száz lakosra jutó adófizetők száma 2012-ben 43 volt, ami átlagos értéknek számít mind megyei, mind országos szinten és kissé meghaladja a járási átlagot. Az egy lakosra jutó éves **jövedelem átlagos összege** 2012-ben 619.216 Ft/fő volt, ami 24.798 Ft-tal magasabb a megyei átlagnál, de az **országos átlagtól** több mint 74.000 Ft-tal még így is **elmarad**.

Püspökladányban az adózók átlagos aránya és a nagy értékű vagyontárgyak mellett a szociális támogatásra szoruló réteg a város népességének több mint 10%-át érinti.

Lakhatás

A településen lévő ingatlanok döntő része 1971 és 1990 között épült, mely megfelel a megyei trendeknek. A városban döntően a családi házas (1 lakásos) építkezés a jellemző, de található itt paneles, illetve társasházi ingatlan is.

A városban a lakásoknak mintegy 10%-a számít alacsony komfortfokozatúnak.

A 2011 óta eltelt időszak egyik nagy eredménye, hogy a közcsatornával ellátott ingatlanok 99%-a rá is csatlakozott a hálózatra.

A városban önállóan elfogadott lakáskonceptió nincs. Az önkormányzat 71 lakáscélú ingatlannal rendelkezik. Ebből 18 családi ház és 53 lakás.

Kevés önkormányzati lakás bérelhető.

A bérlakások többsége a Városközpontban és a Keleti városrészben helyezkedik el, de vannak bérlakások Petritelep, Darányi telep és Újtelep városrészekben is. A bérlakások között van házgyári technikával készült épület, továbbá vályogból, illetve téglából épült társasházi lakás és családi ház.

A bűncselekmények száma és jellege sok esetben összefüggést mutat a lakosság szociális helyzetével, amely alapvetően befolyásolja az életminőséget. A város bűnözési fertőzöttsége Hajdú-Bihar megyében átlagosnak tekinthető. A vagyon elleni bűncselekmények teszik ki a bűnügyi eljárások jelentős részét Püspökladányban.

Civil szerveződések, közösségek

Püspökladányban a civil szerveződések száma kiugróan magas. A városban több mint 90

bejegyzett civil szervezet működik. Ezek túlnyomó része önálló helyi szervezet. A szervezetek a legnagyobb számban a közoktatási és köznevelési intézményeket segítik, valamint sporttevékenységet folytatnak. A helyi közösségek a különböző egészségmegőrző, segítségnyújtó, kulturális programjaikban fontosnak tartják az önkormányzattal való együttműködést. A civil szervezetek tevékenységükkel az életminőség, a helyi identitás erősítéséhez és – pl. a sportolók sikerei révén – a település hírnevének öregbítéséhez is aktívan hozzájárulnak.

A városban a civil életet szervező intézmény a Művelődési Ház, mely civil ernyőszervezetként civil fórumot is szervez. Azonban megállapítható, hogy a **civil szerveződések sokszor forráshiánnyal küzdenek**. Illetve szükség mutatkozik egy olyan **közösségi ház kialakítására**, mely 2-3000 fő befogadására alkalmas, ezzel is segítve ezen szerveződések munkáját.

A Helyi Akció Csoport által a műhelynapokon megfogalmazott észrevételek

A műhely résztvevői egyetértettek abban, hogy az **előregedő és csökkenő lakosságszám** problémáját, valamint a szegregációs folyamatok erősödését a civil szféra, a közigazgatás és az egyházak összefogásával, mint a „lakosság megtartóerő” koncepciójának fejlesztésével lehetne a leghatékonyabban orvosolni. Fontos, hogy az **aktív idős korosztály**, valamint a fogyatékkal élők gördülékeny beintegrálása megtörténjen. Ezzel egy egységes és erős identitás tudat is elindulhat, mely katalizátora lehet a fiatal korosztály aktivitásának is. A csökkenő népességszám és a szelektív elvándorlás veszélyforrása a társadalomnak. Meghatározó kezdeményezés lehet a **hiányszakmák kapcsán indított képzések**, a **hátrányos helyzetűek és a fogyatékkal élők bevonása a munkaerő bővítésbe**.

6. A gazdaság helyzete

Püspökladány kiváló helyzeti előnye annak köszönhető, hogy fontos **nemzetközi vasúti és közúti vonalak találkoznak itt**. Közlekedési csomópont jellegéből következik, hogy a város jó közlekedés-földrajzi helyzetben van. Itt ágazik el a Budapestet Záhonnal összekötő 4-es és a Püspökladányból Biharkeresztesen át Romániába tartó 42-es főút. Vasúton Budapest, Debrecen, Biharkeresztes és Szeghalom felől érhető el.

Püspökladány előnyös adottságokkal rendelkezik **csomóponti elhelyezkedése** miatt, amiből gazdasági előnyök adódhatnak. Püspökladány gazdaságát 671 vállalkozás alkotta a KSH 2012. évi vállalatdemográfiai adatai szerint. A Püspökladányból eljáró ingázó dolgozók nagyobb számban vannak, mint a bejárók: a környező településekről napi szinten 561 bejáró, 1375 eljáró munkavállaló van. Az eljárók 30,32%-a Debrecenbe jár napi szinten dolgozni.

Gazdasági ágazatok megoszlása (2012):

Gazdasági ág	Püspökladány (db)	Hajdú-Bihar megye (db)
Mezőgazdaság	39	1.727
Ipar	132	4.947
Szolgáltatások	500	23.897

Forrás: MVH

Mezőgazdaság

A Püspökladányban található mezőgazdasági vállalkozások aránya a vállalkozási szerkezeten belül viszonylag állandó, jóval meghaladva a megyei és országos átlagot, számuk az utóbbi években minimálisan nő.

A **termőföldek kihasználatlansága** sajnos gyengeségként merül fel, akárcsak a **termelők**

hiánya. Ennek érdekében került megfogalmazásra az a koncepció, amiben a helyi termelőket lehet összefogni egy **Termelők Áruháza** keretén belül. Továbbá fontos lehetőség lehet a méhészetre épülő feldolgozó egységek létrehozása, mint akárcsak a szociális szövetkezetek kialakítása.

Ezzel ellentétben az **állatokkal, főként a lótarással és tenyésztéssel foglalkozó civil szervezetek** erősek és aktív, felfelé célzó tevékenységet mutatnak.

Ipar

A legjelentősebb iparvállalatok az élelmiszeripar, fém-, műanyagipar területén tevékenykednek.

Ipari park címmel rendelkező terület nem található a városban, de Püspökladány jelentős barna- és zöldmezős területekkel rendelkezik, amelyek **ipari és kereskedelmi célú fejlesztésekhez is kedvező adottságokkal rendelkeznek.**

A közlekedési fejlesztések megvalósulásáig az országos főközlekedési utak biztosítják a szállítási, szállítmányozási lehetőségeket, amit a határ közeli elhelyezkedés tesz még értékesebbé. Gyengeségként értékelhető viszont, hogy **a város jelenleg még nem funkcionál a szomszédos települések központjaként. Illetve veszélyforrás lehet, ahogy erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai.**

Az ipar területén jelentkezik a leginkább a **piaci szereplők, a befektetők hiánya.**

Szolgáltatás

Püspökladányban a szolgáltatásban működő vállalkozások aránya 74,4%. Legtöbb vállalkozás a kereskedelem terén működik.

A városban mikro- és kisvállalkozások vannak többségében, azonban több olyan cégnek is található itt a székhelye, amely árbevétele vagy a foglalkoztatottak száma alapján már a középvállalkozások közé tartozik.

Az élelmiszer jellegű üzletek és áruházak száma 2005 óta évről-évre csökken a városban. 2013- ban TEIR adatok szerint 28 darab ilyen vállalkozás volt jelen a kereskedelemben. A ruházati szaküzletek száma 2013-ban 13 db volt, 2008 óta folyamatosan csökken a számuk.

Veszélyforrás lehet, ahogy **erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai,** valamint a nagy mennyiségű import áruk behozatala, mely gyengíti a helyi erők piaci és gazdasági helyzetét.

Munkaerő

A pályakezdők **munkanélkülisége** problémát vet fel, hiszen szakmai tapasztalatszerzés hiányában nehezebben tudnak elhelyezkedni, munkakapcsolatokat kialakítani, mely helyzetet gyakornoki programok, mentorhálózatok kialakításával lehetne orvosolni.

Szükséges megemlíteni azt is, hogy a foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (megváltozott munkaképességűek, román, általános iskolát el nem végzett felnőttek, fogyatékkal élők) egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerő piacról. Az ő elhelyezkedési lehetőségeik javítása érdekében szükséges **integráló foglalkoztatási programok, képzések,** tananyagok kidolgozása, tanácsadások, foglalkozások tartása.

A **munkaerő elvándorlásának megakadályozása,** annak helyben tartása és a térségbe vándorlása érdekében a gazdaság élénkítésére, munkahelyek teremtésére és közösségépítő fejlesztésekre van szükség.

A Helyi Akció Csoport által a műhelynapokon megfogalmazott észrevételek

A település gazdasága főként a szolgáltatásban működő vállalkozások számában magas, melyen belül is a kereskedelem emelkedik ki a leginkább. Jelentős a **termálvízkincs** is, de ennek kihasználtsága nem kielégítő, éppen ezért került fókuszba az egészség-tudatosság kiaknázása. A mezőgazdasági vállalkozások aránya jóval meghaladja a megyei átlagot, ezért szintén erős potenciál mutatkozik a **szociális szövetkezetek létrehozásában**, mely a gazdaság további erősítését hivatott szolgálni.

Összegző megállapítások

A helyzetfeltárás és értékelés kirajzolja azt az előremutató fejlődést, ami az elmúlt időszakban Püspökladányban elindult, mind a környezet, a közszolgáltatás, a kultúra, mind pedig a közösségépítés területén. Ahhoz, hogy a város hatékonyan be tudja tölteni regionális és kistérségi szerepét, növelhesse gazdasági súlyát, megfelelő munka és megélhetési feltételeket teremtsen, a helyzetfelmérésben feltárt és megfogalmazott nehézségeken változtatnia kell.

Bár Püspökladány Városa a negatív vándorlási egyenlegről adódóan lakosságszámát illetően csökkenő tendenciát mutat, mégis azon kevés települések közé tartozik, mely alapvetően kiegyensúlyozott demográfiai tendenciákkal rendelkezik. A népesség korösszetételét tükröző mutatókban Püspökladány pozíciója gyengébb a népesség öregedő tendenciájának köszönhetően. Ez azonban az adott területtel foglalkozó szociális ellátó-szolgálat további megerősítését és diverzifikálását teszi szükségessé. Ez azt jelenti, hogy a jelenleginél élesebb különbséget kell tenni a még aktív idősök számára biztosított ellátások, illetve a már ápolásra szoruló emberek ellátást biztosító szolgáltatások között. Püspökladány térségi szerepének erősítését szolgálná az egészségügyi ellátás további fejlesztése.

A lakosság képzettségének tekintetében a magasabb képzettségi szintet jelentő középiskolai érettségivel vagy felsőfokú oklevéllel rendelkezők száma mind az országos, mind pedig a megyei átlagnál jóval magasabb arányban növekedik. Azonban jellemző probléma, hogy a szakképzettségek sok esetben nem felelnek meg a munkaerő-piaci igényeknek. Az idős korosztály nagyon aktív és tevékeny, illetve erős igény mutatkozik az informatikai képzésekre. Ezzel, valamint a fogyatékkal élők számára biztosított speciális képzésekkel erősíthető bevonásuk a közösségi életbe és a munkaerő bővítésbe. A lakosság alacsony képzettségűek száma még mindig magas, ami a strukturális munkanélküliség arányát növeli, továbbá a szegregációs folyamatokat erősíti.

A település gazdaságára a szolgáltatásban működő vállalkozások túlsúlya a jellemző. Ezen belül is a kereskedelem a legerősebb. Ipari park nem található a városban, de jelentős barna- és zöldmezős területek állnak rendelkezésre, melyek rendkívül kedvező adottságokkal rendelkeznének ipari és kereskedelmi célú fejlesztésekhez. A gazdaság területén is aggodalomra ad okot, hogy a fiatalság tanulmányaik után nem a településen találnak számukra megfelelő munkát, így csökken a vállalkozások alapításának hajlandósága. A magasabb hozzáadott értéket termelő vállalkozások betelepülésének egyik akadályozó tényezője, hogy a jobban képzett szakemberek – és demográfiai szempontból aggályos folyamatként jellemzően a képzettebb fiatalok – elvándorolnak a településről.

A kultúra esetében a város önkormányzata, valamint a civil szervezetek alapvetően arra törekednek, hogy egy olyan rendszert alakítsanak ki, amely mind a helyi lakosság, mind pedig

a városba látogató turisták számára biztosítani tudja a színvonalas kikapcsolódás lehetőségét. Erős a kulturális igény a lakosság részéről, ahhoz viszont, hogy aktivizálni lehessen őket, szükség van olyan komplex infrastrukturális fejlesztésekre, melyben hatékonyan jelen tud lenni minden korosztály. A civil és közművelődési élet közössége nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a nagyvárosban megmaradjon a hagyományőrzők tevékenysége és megszilárduljon az identitás-tudat. A település termálvíz kincsének kihasználása és hatékonyabbá tétele is lehetőségként jelenik meg, valamint a természeti értékek (mesterséges tavak, természetes vizek, kunhalmok) bemutathatósága és védelme is szükséges a közösségi fejlesztési feltételeinek biztosítása céljából.

3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

3.2.1. Külső koherencia, kiegészítő jelleg: A 2014-2020-as Operatív Programok HKFS szempontjából fontos beavatkozási területeinek azonosítása

HKFS célok		Kapcsolódás a 2014-2020-as Operatív
1. Célterület: Fenntartható, megújuló és vonzó város kialakítása	1.1 Kulturális, közösségi terek és civil közösségek infrastrukturájának fejlesztése	TOP 7. prioritási tengely Községi szinten irányított városi helyi fejlesztések A városi lakosság közösségi aktivitásának növelése a helyi közösség-szervezés és kulturális kínálatbővítés segítségével
	1.2 Egészség-, környezet- és sportkultúrával, gyógy- és egészségturizmussal kapcsolatos fejlesztések és programok	EFOP-1 prioritás 1.8 Népegészségügyi program, az egészségtudatosságot erősítő programok és szolgáltatások fejlesztése - Cél: Az egészségtudatosság növelése elsősorban a hátrányos helyzetű emberek és térségek tekintetében
	1.3 Községi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó komplex programok és képzések támogatása	EFOP – 3 prioritás 3.7. Az emberi erőforrás fejlesztése az egész életen át tartó tanulás eszközeivel – Cél: Javulnak a munkaerő-piacról kiszorult hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű emberek foglalkoztathatóságát javító kompetenciái és a humán közszolgáltatásokban dolgozók feladatellátási képességei
2.Célterület: A hagyományos értékekre és a közösségekre építő aktív város megteremtése	2.1 Kulturális és közösségi programok, rendezvények megvalósítása	EFOP – 1 prioritás 1.2. A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása – Cél: A család és ifjúság társadalmi részvételének növelése
	2.2 Helyi örökséggel, értékekkel és hagyományokkal kapcsolatos programok és művészeti kezdeményezések támogatása	EFOP – 1 prioritás 1.2. A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása – Cél: A család és ifjúság társadalmi részvételének növelése
	2.3 Szabadidő aktív eltöltésével kapcsolatos programok és fejlesztések	EFOP – 1 prioritás 1.8 Népegészségügyi program, az egészségtudatosságot erősítő programok és szolgáltatások fejlesztése - Cél: Az egészségtudatosság növelése elsősorban a hátrányos helyzetű emberek és térségek tekintetében

EFOP-1 prioritás

1.2. A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása – Cél: A család és ifjúság társadalmi részvételének növelése

1.8 Népegészségügyi program, az egészségtudatosságot erősítő programok és szolgáltatások fejlesztése Cél: Az egészségtudatosság növelése elsősorban a hátrányos helyzetű emberek és térségek tekintetében

EFOP-3 prioritás

3.7. Az emberi erőforrás fejlesztése az egész életen át tartó tanulás eszközeivel – Cél: Javulnak a munkaerő-piacról kiszorult hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű emberek foglalkoztathatóságot javító kompetenciái és a humán közszolgáltatásokban dolgozók feladatellátási képességei.

3.2.2. A HKFS tartalmát befolyásoló megyei, járási, települési szintű fejlesztési célkitűzések

Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK 97/2005.(XII.25.) OGY határozat)

Püspökladány város célrendszere az alábbi szakpolitikai célokkal van szinkronban:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer feldolgozóipar fejlesztése
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

Területi célkitűzései pedig az alábbiakban kapcsolódik az OFTK programjához:

- Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás
- gazdaságösztönzés elősegítése érinti elsősorban

Püspökladányt érintően kiemelhető, hogy a termálvízkincs integrált térségi hasznosítása a területfejlesztési politika országosan kiemelt célja. A termálvízkincs integrált térségi hasznosítását szolgáló kiemelt fejlesztési célok a következők:

- a hazai termálkincs - geotermikus vagyon -, mint megújuló erőforrás integrált, térségileg összehangolt és innovatív fejlesztése
- az ország jelenlegi és potenciális termál- és gyógyüdülőhelyeinek minőségi stratégiák és a kínálat differenciálása mentén történő, integrált, térségileg és országosan összehangolt turisztikai fejlesztése
- a hazai termálvagyon komplex hasznosítását szolgáló ipari, szolgáltatási és kutatási vertikumok, valamint hálózatok létrejöttének ösztönzése

Kapcsolódás a Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához:

Püspökladányban a következő célok relevánsak:

Ágazati célok:

- Az Alföld értékeire épülő fenntartható környezet
- Versenyképes gazdaság és egészséges élelmiszer

- A megye gazdasági szerkezetének megfelelő oktatás, szakképzés
- Községi, szociális, egészségügyi és társadalmi fejlesztések a leszakadó társadalmi csoportok esélyegyenlőségének és életminőségének javítására

Területi cél:

- Járásközpontok és járási szintű kisvárosok, mint a helyi közösségek együttműködéseinek centrumai

A város az alábbi fejlesztési prioritások elérését tudja segíteni:

- Fenntartható környezet
- A megye agráriumának komplex fejlesztése
- Zöldterület fejlesztése
- Versenyképes gazdaság
- Intelligens társadalom
- Infrastruktúra fejlesztése
- Élhető vidék, élhető települések

Megyei ágazati koncepciókhoz, programokhoz való illeszkedések:

- Hortobágyi tájegység öko- és örökségturizmus fejlesztése.
- Hajdú-Bihar megyében található gyógy- és termálfürdők együttműködésének és jövőbeli feladatmegosztásának kidolgozása
- Hajdú-Bihar megye logisztikai fejlesztési lehetőségeihez kapcsolódás.
- Hajdú-Bihar megye EU-n belüli és interregionális együttműködésének figyelembevétele, alkalmazkodás annak hatásaihoz és új kihívásaihoz

A megyében van a Nyíregyháza-Debrecen innovációs tengely és a Debrecen-Nagyvárad fejlesztési tengely. Püspökladány, mint a járásközpont települések egyike számára ahhoz, hogy gyümölcsöző legyen ez a kapcsolat, szükség van az innovációs együttműködésre, a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére.

Kapcsolódás Hajdú-Bihar megye szakképzési koncepciójához

A Hajdú-Bihar megyei szakképzési koncepcióban megfogalmazott stratégiai és speciális célok a következők:

1. A munkaerő-piaci kapcsolatok erősítése
 - 1.1. A munkaerő-piaci igények nyomon követése, megjelenítése
 - 1.2. A reálgazdasághoz kötődő gyakorlóhelyek számának emelése
 - 1.3. Hatékony pályaorientációs és nyomon követési rendszer fejlesztése
2. A szakképzés rugalmasságának, alkalmazkodó-képességének növelése
 - 2.1. A szakképzés tartalmának fejlesztése
 - 2.2. A tanárok szakoktatók képzése, fejlesztése
 - 2.3. Tanulói kompetenciákat fejlesztő tartalmak és tanulási módszerek kiterjesztése
3. A társadalmi és területi kohézió erősítése
 - 3.1. A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása
 - 3.2. Területi vonatkozásban kiegyenlített intézményhálózat működtetése

Kapcsolódás Hajdú-Bihar megye Intelligens szakosodási stratégiájához

A megye innovációs rendszerének erősítése:

- Élelmiszeripar
- Gyógyszeripar, képalkotó és molekuláris diagnosztika
- Villamos gép - és műszergyártás (orvosi eszköz gyártás)

- Megújuló energia (termál és biomassza)
- A vállalkozások innovációs tevékenységének növelése, az innovációs szereplők közötti együttműködések ösztönzése

Püspökladány Településfejlesztési Koncepciója

Célja:

- egy olyan társadalmi-gazdasági térszerkezet létrehozása, mely biztosítja a regionális versenyképességet,
- kiegyensúlyozott településrendszerre épül,
- szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe,
- mérsékli vagy megszünteti az elfogadhatatlan területi egyenlőtlenségeket.

Püspökladány Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája

A versenyképes gazdasági szerkezet kialakításánál prioritást kell élveznie:

- a mezőgazdaságnak, valamint a termékei feldolgozásának,
- az ipari területén a tőkeerős nagyvállalkozások megtelepedésének,
- humán erőforrás programon, az oktatás-képzés fejlesztésén, a szerkezet korszerűsítésén alapuló gazdaságfejlesztési koncepciónak, melynek feltétele a felsőfokú képzés megteremtése,
- a fiatal korosztály, elsősorban az értelmiség elvándorlásának megakadályozása, egyúttal a népességcsökkentés megállítása.

Az új kitörési pontok számára a településszerkezetet fogadóképessé kell tenni

- a beépítés intenzitásának növelésével, a belterületi tartalékok vegyes és kisvárosias jellegű átépülésével,
- a gazdasági terület iránti igényt a város külső területgyűrűjében kell biztosítani,
- a sport és szabadidő eltöltésére alkalmas területek bővítésével,
- a temetők szerepének távlati átrendezésével,
- a művi értékvédelem érvényesítésével,
- a közlekedési szerkezet korszerűsítésével, elkerülő út építésével, belső úthálózat átstrukturálásával.

A város víziójának, jövőképeinek kialakításakor az alábbi célokra voltak tekintettel:

1. Kistérségi-központi funkció: • Megőrizni a város arculatát • Városhozzáértési és kistérségi központi funkciókat megerősíteni • Erősebb kooperációt kialakítani a szomszédos településekkel és a kistérségi szereplőkkel, szorosabb együttműködés a megyeközponttal
2. Gazdasági funkció: • Befektetők vonzása – munkahelyek teremtése • Fejlett turisztikai infrastruktúra és termékpaletta kialakítása: strand, gyógyászati központ, wellness- szolgáltatások (fő célcsoport: családok) összekapcsolódva a természeti vonzerőkkel • Helyi gazdasági szereplők ösztönzése – munkahelyek teremtése, vállalkozásbarát intézkedések • A vasúti közlekedés, valamint a 4-es és 42-es főközlekedési utak adta lehetőségek kihasználása
3. Közfoglalkoztatások: • Fejlett egészségügyi és szociális szolgáltatások • Fejlett oktatási nevelési infrastruktúra
4. Civil kezdeményezések
5. Egységes arculat (imázs) megteremtése
6. Élhetőbb, izgalmasabb város megteremtése, ahol lehetőség van a szabadidő aktív eltöltésére

7. Szórakozási lehetőségek megteremtése
8. Tudatos társadalomépítő akciók, amelyek hosszú távon hoznak

Az IVS szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területeire vonatkozóan a következő célokat tűzte ki:

- Esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembevételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli vagy kívüli szegregáció kialakulásához
- Oktatási integráció biztosítása
- Alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása
- Szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása
- Közösségi szolgáltatások biztosítása

További kiegészítő célként került megfogalmazásra:

- Közösségi munka indítása, közösségi ház kialakítása
- Szegregált területen élők oktatásának, képzésének javítását célzó programok

Integrált Településfejlesztési Stratégia

Tematikus célok:

- T1: Gazdaság-fejlesztés
- T2: A járásközponti szerepkör megerősítése
- T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása
- T4: Turisztikai vonzerő növelése
- T5: A város nemzetközi kapcsolatainak építése/erősítése

3.2.3. Püspökladány város közművelődési feladatairól szóló rendelet

A rendelet célja, hogy a közművelődési feladatokat szabályozza, biztosítsa az alábbiakat a törvénnyel összhangban:

- Közösségi művelődéshez méltó, esztétikus környezet és infrastruktúra biztosítása
- A település hagyományainak ápolása, a helytörténeti, honismereti mozgalom fejlesztése népművészeti, hagyományőrző közösségek életre hívása, működtetése, a helyi társadalom kiemelkedő közösségei, személyiségei szerepének növelése, a lokálpatriotizmus, a "gazdatudat", a helyi értékek védelmének erősítése, környezetvédő természetbarát közösségek szervezése, támogatása, helyi alapítványok, kitüntetések, díjak alapítása
- Az etnikai, kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, gazdagítása, a kisebbségek, hagyományainak, gondozása, fejlesztése
- Az ifjúság kulturális életének fejlesztése, érdekérvényesítése, művelődési kezdeményezéseinek segítése, az időskorú népesség közművelődési lehetőségeinek, közösségi életének támogatása, az életkori csoportok kulturális kapcsolatainak gazdagítása
- A civil közösségek együttműködésének ösztönzése, szolidáris akciók fogadása, gondozása
- A település, a régió természeti, környezeti, kulturális, közösségi értékeinek közismertté tétele, kapcsolat a testvérvárosok kulturális intézményeivel, egyesületeivel, a kulturális turizmus támogatása
- A helyi kulturális nyilvánosság, tájékoztatás fejlesztése

A közművelődési feladatokat a képviselőtestület és szervei, a polgármester, az oktatási, kulturális és sportbizottság, a polgármesteri hivatal látja el.

3.3 SWOT

A pályázati felhívásban meghatározott fókuszpontok alapján elkészült Püspökladány helyzetfeltáró elemzése, majd ezt követően lezajlott a helyi közösségi helyzetfeltáró műhely. A település szereplőitől kapott információk alapján elkészült a város végleges SWOT elemzése, vagyis meghatározásra kerültek a település erősségei, gyengeségei, a kiaknázható lehetőséget nyújtó tényezők, és a fejlődést gátló veszélyek. A SWOT elemzésben beépítésre kerültek a műhelyen elhangzott információk (dőlt betűkkel szerepelnek), ezzel biztosítva helyi szempontok, elvárások és igények megjelenését az elemzésben, megoldást keresve a település problémáira.

1. Térszerkezeti fókuszpont

A helyi közösség a térszerkezeti fókuszpont megállapításaival összhangban térszerkezeti erősségének tartja, hogy a város kedvező közlekedési és logisztikai csomópont. Ugyanakkor gyengeség a csomópontból fakadó erősségek kihasználatlansága, valamint hogy a városközpontot jelentős átmenő forgalom terheli. Lehetőség a 42-es elkerülő út, valamint az autópálya várható megépítése. További lehetőségeket jelent az elérhetőséget javító infrastrukturális fejlesztések beindítása. Veszélyforrás a schengeni határnyitás elhúzódása, valamint a várost terhelő tranzitforgalom fennmaradása.

Térszerkezet	
Erősségek	Gyengeségek
– Logisztikai csomópont – Jó közlekedési kapcsolatok, külső elérhetőség (4-es főút, 42-es út, 100-as vasút), jelentős közlekedési tranzitfolyosó – Román-magyar határ közelsége – <i>Intézmények könnyű megközelíthetősége</i>	– Szegregált területek a város szélén – Erősségek kihasználatlansága – Csomópontból fakadó erősségek kihasználatlansága – A belvárost és a városközpontot igen jelentős átmenő forgalom terheli
Lehetőségek	Veszélyek
– M4 autópálya várható kiépítése – <i>Elkészülő 42-es elkerülő út</i> – <i>Mellékutak javítása, rekonstrukciója</i> – Meglévő épületek új funkciókkal való felruházása – A multimodális közlekedési csomópontok logisztikai szerepe nő – Elérhetőséget javító infrastrukturális fejlesztések – Vasúti összeköttetés Románia felé javul	– A schengeni határnyitás elhúzódása, elmaradása – M4 autópálya megvalósulásának elhúzódása, a várost terhelő tranzitforgalom fennmaradása – Fejlesztések elhúzódása, elmaradása

2. Környezeti adottságok fókuszpont

A környezeti fókusz esetében mind természeti, mind az épített környezet tekintetében jelentős adottságokkal bír a város. Jelentős táji és épített környezeti értékek, műemlék épületek sokaságával rendelkezik. Erősség a gyógyvízzé minősített termálvíz, valamint a kiterjedt rekreációs zöld- és vízfelületek jelenléte. A „csend”, mint érték is megfogalmazásra került. Jelentős gyengeség, a zöldfelületi rendszer és a belterületi csapadékelvezetés hiányosságai, továbbá, hogy a levegő minősége nem ellenőrzött. Lehetőségként merül fel a zöld felületek növelése, valamint a tavak megóvása és azok bekapcsolása a turisztikába. Veszélyként került megjelölésre a településkép és a levegőminőség romlása, zajterhelés

növekedése, illetve a közlekedésbiztonság romlása a gondozatlan utak menti fák és bokrok miatt.

Környezeti adottságok	
Erősségek	Gyengeségek
– Jelentős táji és épített környezeti értékek – <i>Jelentős természeti értékek jelenléte (Ágota-pusztta, Farkassziget, délnyugati terület mezővédő erdősávjai)</i> – Kiterjedt rekreációs zöldfelület és vízfelületek jelenléte a belterület déli határán, gazdag növény- és állatvilág – <i>A „csend” mint érték</i> – Gyógyvíz minősített termásvíz – Jelentős rétegvíz készlet, artézi kutak – Horgásztó rendszer – Kedvező termőhelyi adottságok	– A zöldfelületi rendszer nem teljes: parkok hiánya a település külső részein – Közparknak alkalmas funkció nélküli zöldfelületek a keleti városrészben – Külterületi vízrendezési árokrendszerek, medrek feltöltődése – Belterületi csapadékelvezetés – <i>Levegő minősége nem ellenőrzött</i> – A szántóföldek között csekély számú mezővédő erdősáv, fásítás megléte
Lehetőségek	Veszélyek
– <i>Tavak megóvása, bekapcsolása a turisztikába</i> – Mezővédő erdősávok, szegélyfásítások létesítése – A halastavak és a strand, kemping zöldfelület - együtteseinek összekötése a közöttük elhelyezkedő terület rekreációs célú fejlesztésével – Kifolyó vizek ellenőrzése, víztelenítés – Zajterhelés csökkentése közlekedési beavatkozásokkal – Mezővédő erdősávok, szegélyfásítások létesítése	– Településkép romlása, épített és táji örökség minőségének romlása – Levegőminőség romlása – Zajterhelés növekedése – Az Újtelep melletti nagy területigényű gazdasági fejlesztési terület kedvezőtlen tájképi hatást okozhat, ha nagy területigényű beavatkozás valósul meg – <i>Közlekedésbiztonság romlása (veszélyes fák és bokrok az utak mentén)</i> – <i>Elkerülő utak hiánya</i> – <i>A szabadtéri avar- és hulladékégetés jelentős</i>

3. Kulturális erőforrások fókuszpont

A kulturális aktivitást hátráltatja sajnós az, hogy a működés forráshiányos. Gyengeség, hogy nincs olyan szabadidős és kulturális kínálat, ami lehetővé tenné a klubéletet, aktív sportolást. Ezért is igény van új közösségi terekre is, valamint a meglévők teljes felújítására.

A lehetőségek között kiemelt helyen szerepel a szélesebb körű együttműködés és a tapasztalatcsere, valamint a saját pályázatok kiírása is. Gyengeség a közösségi helyek nagyon rossz állapota (korszerűtlen intézmények és eszközök), ami egyenesen arányos a látogatók elmaradásával. További veszélyt hordozhat, hogy a szabadidős tevékenységek és a kulturális élet a lakosság megélhetési gondjai miatt csökken.

Kultúra	
Erősségek	Gyengeségek
– Művészetek iránti erős igény – Művészeti oktatás iránt érdeklődők száma stabil – Közművelődési intézményrendszer megléte	– <i>Képzőművészeti táborok hiánya</i> – <i>Fazekasság hiánya</i> – Sportturizmus lehetősége kevésbé kiaknázott – <i>Kulturált szórakozóhelyek hiánya</i> – <i>Meglévő infrastruktúra továbbfejlesztése (hangtechnika, világítás, bútorzat, akadálymentesítés, légkondicionálás)</i>

	– <i>Közösségi helyek rossz állapota</i> – Művészeti tevékenységek és tehetségek támogatásának hiánya
Lehetőségek	Veszélyek
– Klubélet élénkítése – Közösségi és társadalmi események ösztönzése – Célzott támogatások helyi szinten (táborok, sport és művészeti események szervezése, fesztiválok, emlékműsorok, akadálypálya, kalandpark, galéria) – Szélesebb körű együttműködés és a tapasztalatcsere a kultúrával foglalkozó szervezetek között	– Kulturális piac kiszámíthatatlansága – Kulturális-turisztikai beruházások tőkehiánya – Jogszabályi környezet folyamatos változása – <i>Művelődési ház rossz és leromló infrastruktúrája miatt a látogatók elmaradása</i> – <i>Az ifjúság szórakozási formáit a színvonalatlan kínálat és a média határozza meg</i> – A szabadidős tevékenységek, valamint a kulturális élet a megélhetési gondok miatt csökken

4. Közszolgáltatások fókuszpont

A közszolgáltatások terén kiemelendő erőssége a városnak a magas színvonalú oktatási intézmények teljes skálájának megléte, a megfelelő szociális alapszolgáltató és az egészségügyi ellátó rendszer jó működése. Gyengeség ugyanakkor a közterületek rendben tartásának hiánya, beleértve több megoldandó problémát, mint pl. játszóterek elhasznáaltsága, parkok állapota, parkolók, gyalogátkelők és kerékpárutak hiánya. A belvízelvezető rendszer pedig hiányos. A hulladék szállítása és lerakása is egy kardinális pont a gyengeségek közt.

Lehetőségként jelölték meg a résztvevők a helyi közlekedési rendszer fejlesztését, amibe mind a helyi buszjáratok és vasúti menetrend összehangolása, mind az új kerékpárutak kialakítása is helyet kapnak. Komoly veszélyforrást jelent az illegális szemétkerakó helyek létesítése a város peremterületein, illetve lehetőségként merült fel a zöldhulladék városi szinten való kezelése.

Közszolgáltatások	
Erősségek	Gyengeségek
– Fejlett szociális ellátórendszer minden célcsoportra kiterjedően – Kistérségi szerep: széles körű intézményi ellátottság – Magas színvonalú oktatási intézmények – Egészségügyi ellátórendszer fejlett – Fejlett közszolgáltatási rendszer (gáz, áram, villany)	– A közlekedési és közmű infrastruktúra koncentrált minőségi fejlesztésre szorul – Közterületek rendben tartásának hiánya – A központon kívüli kerékpáros közlekedés megoldatlan – Belvízelvezető rendszer hiányos – Hulladék: zöld hulladék, törmelék és veszélyes hulladék lerakása nem megoldott – Gyenge közbiztonság – Kevés gyalogátkelő – Éjjel nappali gyógyszerár hiánya – Nyilvános ivó kutak és illemhelyek hiánya – Parkolók hiánya (pl. vasútállomás, bíróság) – Játszóterek és parkok elavultsága – Közterületek rossz állapota
Lehetőségek	Veszélyek
– A kerékpárutak kialakítása és bővítése – Szociális ellátórendszer további bővítése – <i>Külterületi kondipark (extrém kerékpárpálya, mászófal, erőgépek)</i> – <i>Helyi járatok és a vasút menetrendjének</i>	– A növekvő közúti forgalom miatt csökken a kerékpározási kedv és növekvő parkolási problémák keletkeznek – Az állami közútkezelő és az önkormányzat forráshiánya miatt a fenntartási tevékenységek és a

összehangolása (déli és keleti városrész) – Infrastrukturális fejlesztés a közigazgatásban, közoktatásban – Szabadtéri és zárt közösségi terek létrehozása, meglévők fejlesztése – Egyházi iskola bővítése, támogatása – Térségi turisztikai koordináció erősítése: Tourinform iroda kialakítása – Zöldhulladék városi szinten való kezelése	fejlesztések csúszása – <i>Illegális szeméttlerakó helyek létesítése, főleg a város peremterületein</i>
--	--

5. A társadalom állapota fókuszpont

Erősség, hogy az idős korosztály aktív és tevékeny. Gyengeség viszont, hogy ennek a korosztálynak az informatikai képzettségre nincs lehetősége, míg a fiatal felnőtt korosztály szakképesítése a nem megfelelő, ahogy a munkaerőpiacra történő beintegrálásuk sem. Hiába magas a civil szervezetek száma, működésük szakadozik az állandó tőkehiány miatt.

Lehetőségként jelent meg és megfogalmazódott a civil szféra – közigazgatás – egyházak összefogása a "lakossági megtartóerő" fejlesztésére. Fontosnak tartják Püspökladányban az identitás-növelést már iskolás kortól kezdve, valamint a fogyatékkal élők beintegrálását. Veszély a szegregációs folyamatok erősödése, valamint az előregedés és csökkenő lakosságszám problémáját. További veszélyforrást jelent a bűnözés növekedése.

A társadalom állapota	
Erősségek	Gyengeségek
– Az érettségivel vagy felsőfokú oklevéllel rendelkező száma növekszik – A városban az eltartott népesség rátája javul – Az ipar és építőiparban foglalkoztatottak aránya növekszik – Aktív idős korosztály – Szennyvízgyűjtő hálózatra kapcsolt lakások aránya 98-99%	– Növekszik az inaktívok száma – Nagyon magas a hátrányos helyzetű diákok aránya – <i>Idősebb korosztály informatikai képzettségének teljes hiánya</i> – Minőségi szakemberek hiánya – Fiatalok a társadalomba való beintegrálása nem megfelelő – <i>Helyi identitás kopása</i> – Nincs megfelelő, 2-300 fő befogadására alkalmas közösségi ház – Kevés önkormányzati lakás bérelhető – Csökkenő népességszám – Szelektív elvándorlás – Civil szervezetek forrás hiánya
Lehetőségek	Veszélyek
– Hiányszakmák kapcsán indított képzések – Visszatérést és letelepedést ösztönző programok – Községi és társadalmi események ösztönzése – Kisgyermekesek, gyermeküket egyedül nevelők és nagycsaládosokat segítő programok megvalósítása – Identitás növelése iskolás kortól – <i>Fogyatékkal élők speciális képzése, bevonása a közösségi életbe és munkaerő bővítésbe (eszközök és programok beszerzése a részükre)</i> – Civil szervezetek összefogása	– Csökkenő népességszám – Szelektív elvándorlás – Szegregációs folyamatok felerősödése – <i>Fiatalok és értelmiségi réteg érdektelensége és további elvándorlása</i> – Bűnözés szintjének növekedése – Civil szervezetek előregedő tagsága

6. Gazdaság helyzete fókuszpont

A városban magas az elhivatott, pozitív, kitartó vállalkozók száma, amely erőssége a városnak. Jelentős a termálvízkincs, azonban nincs megfelelően kihasználva, akárcsak a kedvező termelőhelyi adottságok. Hiányzik a megfelelő képesítésű munkaerő.

Nagy lehetőség rejlik a gyógy- és egészségturizmusban, kiterjesztve ezt a fogyatékkal élők üdültetésére is. A helyi termelők áruháza, valamint szociális szövetkezetek létrehozásával erősíteni lehet a gazdaságot. A nagymennyiségű import áruk behozatala pedig erősen veszélyezteti a helyi termelők gazdálkodását.

A gazdaság helyzete	
Erősségek	Gyengeségek
– Elhivatott, pozitív gazdasági szereplők – Gyógyvíz minősége – A város gazdasági súlya a térségben kiemelkedő – <i>Állatokkal, főleg lótarással és tenyésztéssel foglalkozó civil szervezetek</i> – Kedvező termelőhelyi adottságok, jó termőföld	– Ipari szereplők, valamint befektetők hiánya – Forráshiánnyal küzdő vállalkozások – Gyógyvízre épülő infrastruktúra kiépítetlen – <i>A város nem funkcionál a szomszédos települések központjaként</i> – Nem megfelelően képzett munkaerő, munkahely hiány – Termőföldek kihasználatlansága
Lehetőségek	Veszélyek
– <i>Turisztikai termékpaletta szélesítése (téli fedett uszoda, wellness szálló)</i> – Gyógy- és egészségturizmus fejlesztése – Fogyatékos személyek üdültetésére szolgáló épületek létesítése – Helyi termelők áruháza – <i>Méhészetre épülő feldolgozó egységek létrehozása</i> – Szociális szövetkezetek létrehozása – Ipari park infrastrukturális fejlesztése, befektetés ösztönzés – Uniós pályázati lehetőségek	– Mezőgazdasági vállalkozások megszűnése – Nagy mennyiségű import áruk behozatala gyengíti a helyi termelők piaci és gazdasági helyzetét – Erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai

SWOT tábla összefoglaló	
Erősségek	Gyengeségek
1. Logisztikai csomópont kedvező termőhelyi adottságokkal és jelentős táji, környezeti értékekkel kiegészülve 2. Gyógyvízzé minősített termálvíz 3. Művészetek iránti erős igény 4. Fejlett szociális ellátórendszer minden célcsoportra kiterjedően 5. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma növekszik, az idős korosztály pedig aktív 6. Város gazdasági súlya kiemelkedő a térségben 7. Kiemelkedő számú, aktív civil szervezet	1. Belvárost és a városközpontot jelentős átmenő forgalom terheli 2. Zöld övezeti rendszer hiányos 3. Kulturális lehetőségek hiánya, valamint korszerűtlen kulturális épületek 4. Nem megfelelő méretű és minőségű külső, belső közösségi terek 5. Helyi identitás kopása, minőségi szakemberek hiánya 6. Ipari szereplők és befektetők hiánya
Lehetőségek	Veszélyek

1. Elérhetőséget javító infrastrukturális fejlesztések 2. Gyógy- és termálturizmus fejlesztése 3. Kulturális értékek felértékelődését segítő aktív városi tevékenységek 4. Szabadidős programok és fejlesztések előmozdítása 5. Szabadtéri és zárt közösségi terek létrehozása, meglévők fejlesztése 6. Közösségépítés minden lehetséges platformon (civil kezdeményezések, családsegítő és ösztönző programok) 7. Helyi termelők áruháza, illetve szociális szövetkezetek létrehozása a helyi termelők ösztönzésére	1. Fiatalok rohamos mértékű elvándorlása, idősödő társadalom veszélye 2. Turisztikai és kulturális fejlesztések tökehiánya 3. Szegregációs folyamatok erősödése 4. Erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai 5. Megélhetési gondok 6. Nagy mennyiségű import áruk behozatala gyengíti a helyi termelők piaci és gazdasági helyzetét
--	--

SWOT MÁTRIX	Belső erősségek	Belső gyengeségek
Külső lehetőségek	Offenzív stratégia: A város gazdag természeti, épített, szellemi örökségének és hagyományainak fejlesztésével, az önkormányzati intézmények mellett civil szervezetek, egyházak szerepének megerősítésével a város potenciáljának növelése. A turisztikai vonzerő növelésével a helyi munkahelyek bővítése, képzett fiatalok helyben maradásának elősegítése.	Fejlesztő stratégia: A kulturális terek kialakításával a fiatal és idősebb korosztály kulturált szórakozási lehetőségeinek megteremtése, járási szerepkör fejlesztése. Civil szervezetek megerősítésével a közösségi aktivitás növelése, és a hátrányos helyzetű, valamint a fogyatékkal élő lakosság bevonása és integrálása. Települési közlekedés újrászervezése, alternatív közlekedési módok támogatása, valamint a közösségi terek fejlesztése, bővítése.
Külső veszélyek	Védekező stratégia: A helyi foglalkoztatottsági szint emelése az idegenforgalomhoz kötődő fejlesztések megvalósításával. A természeti értékeket nem veszélyeztető, innovatív iparágak telepítése, a településen élő szakemberek megtartásával.	Elkerülő stratégia: A közösségi tudat erősítése, a civil szervezetek közösségé szervezése. A pályázati források biztosítják a szükséges fejlesztéseket, az anyagi és szakmai háttérrel, így ezáltal a hatékonyságot. A település városképének, építészeti hagyományainak megőrzését támogató szabályok meghozatala.

3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása

Püspökladány helyzetelemző munkaműhelyei a következő fejlesztési szükségleteket azonosították be, a helyzetelemzés és a SWOT analízisek alapján:

Püspökladány fejlesztési szükségletei között elsőként szerepel a város gazdaságának fejlesztése, mely a település természeti és kulturális, történelmi hagyományain alapuló szolgáltatások növelésével oldható meg. Bár a város kiváló logisztikai csomópontbeli erősséggel és kedvező termőhelyi adottságokkal rendelkezik jelentős táji, környezeti értékekkel kiegészülve, mégis további az elérhetőséget javító infrastrukturális fejlesztésre szorul. A városközpontot jelentős átmenő forgalom terheli, mely a levegőminőség romlását idézi elő. Ezért is fontos a helyi társadalom egészség tudatosságra való nevelése és az ehhez szükséges lehetőségek megteremtése. A település kiterjedt rekreációs zöldfelületének és termálvízének fejlesztésével elősegíthető a város turisztikai szempontból történő

felemelkedése is, valamint az ehhez kapcsolódó szolgáltatások kiépülése, a meglévők színvonalának pedig korszerűsítése. A fejlesztések munkahelyteremtő képességén kívül fontos, hogy segíti Püspökladány és egyben a térség frekvenciájának növelése érhető el.

Fontos fejlesztési terület a szegregált területek csökkentése, az itt élő lakosság bevonása a gazdasági és közösségi életbe, továbbá a fogyatékkal élők speciális képzésének támogatása, mely azok beintegrálását segíti elő. Püspökladány idős korosztálya nagyon aktív és tudásszomjú a speciálisan rájuk fókuszáló programokkal, képzésekkel egyre növelhető. Emellett fontos fókusz a fiatal korosztály nagymértékű elvándorlása, illetve a helyi identitás kopása. A megfelelő oktatási, családsegítő, gazdasági lehetőségeket nyújtó, közösségépítő és ösztönző programokkal a civil kezdeményezések és a város munkája is hatékonyabbá, eredményesebbé tud válni.

Éppen ezért a kulturális, hagyományőrző és sportprogramok számának növelése és az ehhez tartozó infrastruktúra fejlesztése a legfontosabb törekvés a térségben. A város hagyományainak megőrzésében nagy szerep jut az önkormányzati intézmények mellett a civil szervezeteknek és az egyházaknak. Továbbá ezekben a fejlesztésekben jelentős szerepet szán a város a fiatal és idősebb korosztálynak, akárcsak a szegregált területeken élő személyeknek is. Az elszigetelődés csökkenésével, a növekvő idegenforgalomból érkező bevétel segítik a városfejlesztések megvalósítását, állandó munkahelyek megőrzését és a megélhetési gondok csökkenését. Ezek a fejlesztések másik oldalról pedig támogatják az „identitás” növelést, mely erősíti a fiatalok helyben tartását. A közösségfejlesztési programok hozzájárulnak a helyi közösség értékeinek megismeréséhez és megerősítéséhez, valamint egy jól pulzáló város kialakításához.

„Püspökladány, a hagyományos értékekre építő aktív, az egészségmegőrzést kiemelten kezelő kisváros, a tehetségek és művészetek kultúrvárosa.”

A körzetközponti funkciókat ellátó Püspökladány kiaknázza a szomszédos országok közelségéből eredő előnyöket, épít a helyi ipari területekben lévő lehetőségekre, környezeti adottságaira, kulturális értékeire, így a régióban jelentős gazdasági, logisztikai, illetve a Sárrét kulturális és idegenforgalmi központjává fejlődik.

A fejlődés eredményeként munkahelyek teremtnének, melynek következtében ismét pozitív demográfiai folyamatok indulnak meg, és egy tiszta, élhető, vonzó, modern és fenntartható város alakul ki.

4. A stratégia jövőképe

A Püspökladányi helyi közösség a következő, hosszútávú jövőképet fogadta el:

Püspökladány jövőképe, valamint a város előtt álló kihívások alapján kijelölhetőek a település gazdasági-társadalmi fejlesztéseinek stratégiai céljai, a hozzájuk tartozó részcélok és a prioritások.

Püspökladány hosszú távú, átfogó célkitűzése a következő módon fogalmazható meg:

A kor kihívásainak megfelelő, de a hagyományra épülő gazdasági-társadalmi szerkezet fejlesztése, a város egyedi adottságainak kihasználásával, melynek eredményeképpen a város dinamikusan fejlődő, megerősödött identitással rendelkező térségi központtá válik, és javul a lakosság életminősége. A fejlesztéseknek azt kell szolgálniuk, hogy Püspökladány élhető kisvárossá fejlődjön, ahol a növekvő számú lakosság települési komfort érzete magas, és emelkedik a helyi kötődésük szintje is. A vonzó logisztikai feltételek, a megfelelően képzett munkaerő, valamint az infrastruktúrával jól ellátott turisztikai terület jelentette gazdasági lehetőségeket szintén a város fejlődési érdekeit figyelembe véve kell hasznosítani.

5. A stratégia célhierarchiája

A Stratégia jövőképe:

„Püspökladány, a hagyományos értékekre építő aktív, az egészségmegőrzést kiemelten kezelő, kisváros, a tehetségek és művészetek kultúrvárosa.”

A CLLD Program átfogó célja

Püspökladányi Helyi Akciócsoport Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiájának átfogó céljai megegyeznek a Területfejlesztési Operatív Program 7. prioritásának átfogó céljaival:

1. helyi közösségek részvételének és tudatosságának fokozása
2. helyi társadalmak megújítása
3. helyi és közösségi alapú gazdaság fejlesztése érdekében

Specifikus célok

1. Fenntartható, megújuló és vonzó város kialakítása
2. A hagyományos értékekre és a közösségekre építő aktív város megteremtése

Specifikus célok indoklása:

A SWOT elemzés rámutatott, hogy a város számára alapvetően a fent említett 2 fejlesztési irány állapítható meg. Megállapítható, hogy ezek a célok lefedik az összes feltárt szükségletet, és a műveletek kialakításakor fontos szempont volt, hogy azok szorosan illeszkedjenek a szükségletekhez és azokra megfelelő választ nyújtsanak.

Fenntartható, megújuló és vonzó város kialakítása

Püspökladány kiemelkedő táji-, természeti adottságai, valamint a kulturális potenciálja több vonatkozásban is kiemelkedő. Épített környezeti értékei, műemlékeinek, valamint természeti értékeinek sokasága alappillére tud lenni azoknak a közösségi fejlesztéseknek, melyek által a város és a térség élhető és fenntartó várossá válhat.

Jelenleg erős problémát jelent a beltéri és kültéri terek, intézmények elavult és/vagy rossz állapota, hiányos eszközparkja, vagy akár kihasználatlansága, melyek komplett infrastrukturális fejlesztést igényelnek, ami által a város arculata is pozitívan formálható. Veszélyként jelölhető a fiatalok elvándorlása, a szegregációs folyamatok erősödése, munkahelyek és szakemberek hiánya, a korlátozott számú szakképzések. Így egyre fokozottabb koncentrátságot igényel, hogy Püspökladány egy olyan aktív várossá fejlődhessen, ahol a teljes lakosság a társadalom értékes tagjának érezheti magát. Ennek érdekében tudatos közösségépítésre van szükség: diákok, felnőttek, sőt az idős korosztály, illetve hátrányos helyzetű lakosság tanulásának ösztönzése és egyben segítése, közösségi vállalkozások fejlesztése, kisvállalkozások támogatása, gazdasági és a kulturális fejlődés elősegítése.

A közösségfejlesztési programok hozzájárulnak a helyi közösség értékeinek megismeréséhez, megerősítéséhez, valamint a gazdaság előrelendítéséhez, továbbá lakosságmegtartó szerepet is betöltenek.

A hagyományos értékekre és a közösségekre építő aktív város megteremtése

Minden társadalomnak szüksége van az erős identitás-tudathoz, melynek egyik legfontosabb eleme a hagyományok őrzése és ápolása, valamint a helyi értékek megóvása.

Püspökladányban kiemelkedő számú civil szervezet működik aktívan, mely bizonyítja a sokszínű civil életet és igényt a társadalom részéről. Azonban a városban és a településen jól látható a szegregáció okozta társadalmi szakadék, a civil szervezetek tőkehiánya, a lakosság megélhetési gondjai. Éppen ezért kiemelkedően fontos célkitűzés az integráció a településrészek és a lakosság között. Ehhez szüksége van új közösségi központok kialakítására. Ahhoz, hogy a hagyományokat kellő programokkal és aktivitással ápolni lehessen, szükség van egy új közösségi központ kialakítására, illetve olyan komplex infrastrukturális fejlesztésre, mely rendszerbe tudja foglalni ezeket a közösségépítő kezdeményezéseket. Jelen célkitűzés teljesülése által lehetőség nyílik a civil szervezetek és a civil szféra összefogására, fejlesztésére és civil rendezvényeken, programokon keresztül a településrészek bevonása által az integráció erősödésére.

A Specifikus célok alapján – alapozva a műhelymunkák, valamint a projektgyűjtések eredményeire is – 5 művelet került meghatározásra. Az alábbi táblázat foglalja össze a célhierarchia teljes képét a specifikus céltól egészen az eredmény és kimeneti indikátorokig, amelyek valamennyi célhoz rendelve a programidőszak végére időzítve jelzik az előrevetített várható eredményességet.

Specifikus cél	A specifikus célt jellemző művelet(ek) és Kulcsprojektek	Eredményindikátor	Kimeneti indikátor
1. Fenntartható, megújuló és vonzó város kialakítása	1.1 Községi terek fejlesztése, hiánypótló községi terek kialakítása és ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések	1. A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség (7 pont)	1. Községi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma (14.605 fő)
	1.2 A szabadidő aktív eltöltését, valamint az egészség-, környezet- és sportkultúra népszerűsítését szolgáló programok és kezdeményezések támogatása		
2. A hagyományos értékekre és a közösségekre építő aktív város megteremtése	Közművelődési intézmény infrastrukturális fejlesztése (kulcsprojekt)	3. A HKFS végrehajtás keretében megújított községi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya (10 %)	2. A kormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma (10 db)
	2.1 Kulturális élet létesítményeinek fejlesztése és a kulturális élet élénkítését célzó eszközbeszerzések		
	2.2 Helyi örökségek, értékek, hagyományok megőrzését és népszerűsítését szolgáló programok és művészeti kezdeményezések támogatása		
		4. A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség (7 pont)	3. Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (375 m ²)
			4. Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (50 m ²)

Sor szám	Művelet	Melyik specifikus célhoz tartozik	
		1.	2.
1.K	Közművelődési intézmény infrastrukturális fejlesztése (Kulcsprojekt)		x
1.1.	Közösségi és szabadidős terek fejlesztése, hiánypótló közösségi terek kialakítása és ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések	x	
1.2.	A szabadidő aktív eltöltését, valamint az egészség-, környezet- és sportkultúra népszerűsítését szolgáló programok és kezdeményezések támogatása	x	
2.1.	Kulturális élet létesítményeinek fejlesztése és a kulturális élet élénkítését célzó eszközbeszerzések		x
2.2.	Helyi örökségek, értékek, hagyományok megőrzését, népszerűsítését és megteremtését szolgáló programok és művészeti kezdeményezések támogatása		x

6. Cselekvési terv

6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása

1.1. Közösségi és szabadidős terek fejlesztése, hiánypótló közösségi terek kialakítása és ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések

Indoklás, alátámasztás:

A társadalom közösségi összetartozás iránti igényének kielégítése az egyik legfontosabb törekvés. A lakosság aktivizálásához szükség van olyan infrastrukturális fejlesztésekre is, amelyek hatékonyan tudják szolgálni bármely korosztály különféle igényét. Püspökladányban erősségként jelenik meg az aktív és tevékeny idős korosztály, így a nekik biztosított szabadidő aktív eltöltésének lehetőségével fokozható a társadalom összetartó ereje. A település jobbnál jobb zöldfelületi, közösségi és szabadidős helyszínekkel bír () amelyek korszerű infrastrukturális fejlesztései mellé színes programokat lehet csatolni. A jelen ERFA finanszírozású művelet keretében a zöldfelületi, közösségi és szabadidős helyszíneken szükséges infrastrukturális és eszközfejlesztési projektek valósulhatnak meg.

Specifikus cél: A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

Több közösségi helyszínen különböző típusú és tematikájú aktivitásokhoz kapcsolható infrastrukturális beavatkozások elvégzése és eszközök biztosítása a művelet fő célja. A beavatkozások fő csapásiránya az aktív és egészséges életmód, a közösségi együttlét erősítése a megfelelő fizikai körülmények biztosítása útján. A szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas létesítmények kialakítása, fejlesztése és felszerelése a cél. A fiatal korosztályt ösztönözve a rendszeres mozgásra, az idősek körében pedig az egészség megőrzésében nyújtott szolgálat az elsődleges motiváció. Püspökladány nem rendelkezik korszerű, minden igényt és korosztályt kielégítő sport központtal és közösségi létesítményekkel, ezért is fontos az infrastrukturális fejlesztés, melyhez sportesemények és programok kapcsolhatók. A fejlesztéseknek választ kell adniuk a legkülönbözőbb csoportok, de kiemelten a fiatal és idős korosztály igényeire. Fontos törekvés a fogyatékkal élők integrálása is, mely az akadálymentesítésben jelent majd különféle fejlesztéseket.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

ESZA kapcsolódás: A szabadidő aktív eltöltését valamint az egészség-, környezet- és sportkultúra népszerűsítését szolgáló programok és kezdeményezések támogatása

A művelet / helyi felhívás célcsoportja:

A felhívás célcsoportja a fiatalok, gyerekek, illetve az aktív korosztály, valamint az idős korosztály és a fogyatékkal élők..

Jogosultak köre:

Civil szervezetek, egyházak, költségvetési szervek, önkormányzat, non-profit vállalkozások

A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Egészségtudatosság aktiválása.

Formálják és hozzák össze a közösséget, az együvé tartozást és a helyi identitást és a népességmegtartó erőt erősítsék.

Indokolt, a piaci árakat tükröző költségvetés.

Tervezett forrás:

34 250 000 Ft

- összes közpénz ESZA: 0 Ft
- összes közpénz ERFA: 34.250.000 Ft
- tervezett önerő: 0 Ft
- támogatás: 100 %

A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2018. szeptember – 2020. augusztus

1.2. A szabadidő aktív eltöltését, valamint az egészség-, környezet- és sportkultúra népszerűsítését szolgáló programok és kezdeményezések támogatása

Indoklás, alátámasztás:

A ma egyik fő kihívása a népesség egészségtudatosságra és az egészséges életmódra való rávezetése a saját életminőség növelése és a társadalmi összköltség mérséklése érdekében. Sajnos Magyarország általánosságban és világviszonylatban is még elmarad ebben a törekvésben. Ezért is fontos, hogy a kisebb térségekben el tudjon indulni ez a fajta kezdeményezés, amelyhez akár többéves megvalósítás lehetőség is párosul, hagyományteremtő jelleggel. Püspökladány kiemelkedő a természeti adottságaiban és a gyógyvíz kincsében, melyek számos lehetőséget rejtenek magukban. A fejlesztési szükségletek azonosításakor is megállapításra került, hogy „a kulturális, hagyományőrző és sportprogramok számának növelése és az ehhez tartozó infrastruktúra fejlesztése a legfontosabb törekvés a térségben”. Emiatt előírányzott cél a lakosság egészségtudatosságra való nevelése, illetve irányítása, hiszen az egészséges és aktív helyi társadalom alapköve az egészséges egyén. Ez a törekvés hivatott katalizátorává válni egy megújuló és vonzó városnak.

Specifikus cél:

- A fenntartható, megújuló és vonzó város kialakítása

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

Egészséges életmódra nevelő rendezvények folyamatos szervezése. A településen lévő gyógyvíz kihasználását biztosító események fejlesztése. Az egészségturizmus szerves részét képezi a sportkultúra jelenléte és az ehhez kapcsolódó színes, mindenki által igénybe vehető szemléletformáló programok, amelyek költségei itt ugyancsak támogathatóak.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

ERFA kapcsolódás: Közösségi terek fejlesztése, hiánypótló közösségi terek kialakítása és ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések

A művelet / helyi felhívás célcsoportja:

A felhívás célcsoportja a kisgyermek, fiatal felnőttek, családok, idősebb generáció, valamint a fogyatékkal élők.

Jogosultak köre:

Civil szervezetek, egyházak, költségvetési szervek, önkormányzat, non-profit vállalkozások

A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Egészségtudatosság aktiválása.

A program szakmai megalapozottsága.

Indokolt, a piaci árakat tükröző költségvetés.

Formálják és összetartják a közösséget.

Tervezett forrás:

33.250.000 Ft

- összes közpénz ESZA: 33.250.000 Ft
- összes közpénz ERFA: 0 Ft
- tervezett önerő: 0 Ft
- támogatás: 100 %

A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2018. szeptember – 2020. augusztus

2.1. A kulturális élet létesítményeinek fejlesztése és a kulturális élet élénkítését célzó eszközbeszerzések

Indoklás, alátámasztás:

A hagyományokra és helyi identitásra épülő kultúra megőrzésének, fenntartásának meglétéhez szükséges a célirányos, komplex infrastrukturális fejlesztés. A kulturális és a hozzá kapcsolódó civil szféra hatékony működéséhez és küldetésének beteljesítéséhez szükség van olyan infrastrukturális- és eszközfejlesztésekre, melyek keretén belül az megfelelő intézményi rendszerben tud működni. A kultúra és művészetek iránti erős érdeklődést ez az intézményi rendszer tudja kellően biztosítani, lehetőséget adva a teljes lakosság bevonására. Ilyen helyszínek például a Petőfi út 40. szám alatti Csenki Imre Alapfokú Művészeti Iskola, vagy a Dorogi Márton Városi Művelődési Központ. A szóba jöhető intézmények körét példálózó jelleggel a 3.1.3 fejezetben soroltuk fel. Az infrastruktúra fejlesztésével, az eszközök korszerűsítésével, valamint a zárt és kültéri közösségi terek bővítésével elérhető a kívánt fejlesztési cél.

Specifikus cél:

- A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

Kulturális terek komplex infrastrukturális fejlesztésének megvalósítása. Továbbá a civil közösségi helyek infrastrukturális fejlesztése, hatékonytá tétele és kapacitásának kiaknázása, valamint eszközbeszerzés.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

ESZA kapcsolódás: Helyi örökségek, értékek, hagyományok megőrzését és népszerűsítését szolgáló programok és művészeti kezdeményezések támogatása

A művelet / helyi felhívás célcsoportja:

A felhívás célcsoportja elsősorban a gyerekek, fiatalok, továbbá pedig az idősebb korosztály. Fontos, hogy a fogyatékkal élők is a célcsoporthoz tartozzanak, ezzel segítve a közösségbe való integrálódásukat.

Jogosultak köre:

Kulturális és civil szervezetek, egyházak, költségvetési szervek, önkormányzat, non-profit vállalkozások

A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Fejlett kulturális helyszín és eszközállomány biztosítása.

A program szakmai megalapozottsága.

Indokolt, a piaci árakat tükröző költségvetés.

Erős identitás tudat megalapozása.

Tervezett forrás:

35 000 000 Ft

- összes közpénz ESZA: 0 Ft
- összes közpénz ERFA: 35.000.000 Ft
- tervezett önerő: 0 Ft
- támogatás: 100 %

A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2018. szeptember– 2020. augusztus

2.2. Helyi örökségek, értékek, hagyományok megőrzését, népszerűsítését és megteremtését szolgáló programok és művészeti kezdeményezések támogatása

Indoklás, alátámasztás:

Minden közösségben szükség van a hagyományok ápolására, értékek megőrzésére és új közösségi hivatkozási pontok megteremtésére. A civil és közművelődési élet közössége nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a városban megmaradjon a hagyományőrzők tevékenysége, úgy, mint a népzene, képzőművészet, szobrászat. Ezeket a kezdeményezéseket hivatott éltben tartani és ápolni ez a támogatás. A HKFS egyik jövőképi eleme a hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése, amelyhez a jelen beavatkozás hozzájárulni hivatott. A 3.1 fejezet összegző megállapításai között szerepel, hogy „A civil és közművelődési élet közössége nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a nagyvárosban megmaradjon a hagyományőrzők tevékenysége és megszilárduljon az identitás-tudat.” Jelen művelet ezt kívánja segíteni.

Specifikus cél:

- A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

Rendezvények, események, programok, vagy akár többéves rendezvényterv alapján hagyományteremtő kezdeményezések költségeinek finanszírozása, az eszközbeszerzés és infrastrukturális beavatkozások kivételével.

Hagyománnyal rendelkező programok kínálatának bővítése, szélesítése a cél. Összművészeti programelemek beemelése, a város felé nyitó programok támogatása, amatőr fellépők

támogatása, fesztiválok, új rendezvények elindítása hagyományteremtő céllal, olyan helyi szerveződésre épülő programok vagy programsorozatok elindítása, melyek a helyi közösségek, szervezetek tevékenységét, eredményeit mutatják be. Azon programok, vagy akár program sorozatok, ahol a városi terek új, kreatív rendezvény helyszínként jelennek meg, vagy hagyomány őrző fesztiválok és hagyományőrző táborok, mind fontos pillére a közösség életének. A támogatandó programokat fenntartható módon szükséges finanszírozni (ESZA).

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

ERFA kapcsolódás: Kulturális élet létesítményeinek fejlesztése és a kulturális élet élénkítését célzó eszközbeszerzések

A művelet / helyi felhívás célcsoportja:

A felhívás célcsoportja a teljes lakosság, kiemelten a szegregációval érintett rétegek

Jogosultak köre:

Civil szervezetek, egyházak, költségvetési szervek, önkormányzat, non-profit vállalkozások

A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Hagyományőrzés és –ápolás, az értékek továbbörökítése.

A programok formálják a közösséget, a helyi identitást és a népesség megtartó erőt erősítik.

A program szakmai megalapozottsága.

Indokolt, a piaci árakat tükröző költségvetés.

Tervezett forrás:

50.000.000 Ft

- összes közpénz ESZA: 50.000.000 Ft
- összes közpénz ERFA: 0 Ft
- tervezett önerő: 0 Ft
- támogatás: 100 %

A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2018. szeptember – 2020. augusztus

KULCSPROJEKT – Közművelődési intézmény infrastrukturális fejlesztése

Indoklás, alátámasztás:

A város előremutató fejlődésének fő motorja a Püspökladányi Tájékoztató és Közművelődési Központ, Könyvtár, Múzeum Dorogi Márton Művelődési Központ Tagintézményének (közművelődési intézmény) infrastrukturális fejlesztése, mely az intézményi kihasználtság hatékonyabbá tételét célozza. A helyzetelemzésben bemutatottakkal összhangban a művelődési intézmény infrastrukturális szempontból nagyon rossz állapotban van, miközben jelentős nagyságú igény van a folyamatos használatára. A nagyszámú civil szervezet, valamint az általuk, az önkormányzat és más szereplők által szervezett programok, rendezvények, közösségi aktivitások központi színtere. Ezen fejlesztés hatására a szolgáltatások száma, minősége, továbbá a látogatók mennyisége és korosztályának összetétele is bővíthető. A közösségre építő város nem képzelhető el megfelelő közösségi központ nélkül.

Specifikus cél:

- A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése

A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

A CLLD célja a kulturális és közösségi beruházások, eszközbeszerzések támogatása, valamint a kulturális és közösségi élet megújítása, egyéb célok (turisztikai, közfeladat ellátását célzó beruházások illetve programok) megvalósítása nem lehetséges a pályázat keretében. A művelet során olyan tevékenységeket kívánunk támogatni, amelyben a közművelődési intézmény (azaz a Püspökladányi Tájékoztató és Közművelődési Központ, Könyvtár, Múzeum Dorogi Márton Művelődési Központ Tagintézménye) infrastrukturális fejlesztésének teljes egésze megvalósul. Célunk olyan fejlesztés támogatása, amely biztosítja az intézmény megfelelő és hatékony használatát, vonzóbbá tételét és széleskörű igénybevételét.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

ESZA kapcsolódás: Szabadidős programok, egészséges-, környezet- és sportkultúrával, gyógy- és egészségturizmussal kapcsolatos programok, képzések

A művelet / helyi felhívás célcsoportja:

A felhívás közvetett célcsoportja a teljes lakosság.

Jogosultak köre:

A közművelődési intézmény fenntartója/üzemeltetője, a következő helyszínen:

- 4150 Püspökladány, Bajcsy-Zsilinszky u. 2/2

A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

A tervezett program célja a közművelődési intézmény infrastrukturális fejlesztése legyen.

A program szakmai megalapozottsága.

Indokolt, a piaci árakat tükröző költségvetés.

Formálják és összetartják a közösséget.

Tervezett forrás:

60 000 000 Ft

- összes közpénz ESZA: 0 Ft
- összes közpénz ERFA: 60.000.000 Ft
- tervezett önerő: 0 Ft
- támogatás: 100 %

A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2018. július – 2020. június

A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek

Sorszám	Megnevezés (legfeljebb 1-2 szó) / Kukspjekt (K) – amennyiben releváns	Indoklás, a lá támasztás (legfeljebb 4-5 mondat)	Specifikus cél (legfeljebb 1- 2 szó)	Támogatható tevékenységek (legfeljebb 4-5 mondat)	Kiegészítő jelleg, lehatárolás (legfeljebb 4-5- mondat)	Célcsoport (legfeljebb 1-2 szó)	Támogató alap	Forrás (Ft)	Tervezett időintervallum (év, hónap)
1.	Közművelődési intézmények (Művelődési Központ és Ifjúsági Ház) infrastrukturális fejlesztése (Kukspjekt)	Jelenlegi infrastruktúra korszerű fejlesztése, mely az intézmény kihasználtságának hatékonyabbá tételét célozza. Ezen fejlesztés hatására a szolgáltatások száma, minősége, továbbá a látogatók mennyisége és korosztályának összetétele is bővíthető	A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése	Közművelődési intézmény infrastrukturális fejlesztése, biztosítja az intézmény megfelelő és hatékony használatát, vonzóbbá tételét és széleskörű igénybevételét.	ESZA kapcsolódás: Szabadidős programok, egészséges-, környezet- és sportkultúrával, gyógy- és egészségturizmussal kapcsolatos programok, képzések	Lakosság	ERFA	60 000 000	2018. július- 2020. június
2.	1.1 Községi és szabadidős terek fejlesztése, hiánypótló közössi terek kialakítása és ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések	A lakosság aktivizálásához szükség van olyan infrastrukturális fejlesztésekre is, amelyek hatékonyan tudják szolgálni bármely korosztály különféle igényét	A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése	A beavatkozások fő csapásiránya az aktív és egészséges életmód, a közösségi együttlét erősítése a megfelelő fizikai körülmények biztosítása útján. A szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas létesítmények kialakítása, fejlesztése és felszerelése a cél.	ESZA kapcsolódás: A szabadidő aktív eltöltését valamint az egészség-, környezet- és sportkultúra népszerűsítését szolgáló programok és kezdemenyezések támogatása	Fiatalok, gyerekek, aktív korosztály, korosztály fogyatékkal élők	ERFA	34 250 000	2018. szeptember- 2020. augusztus
3.	1.2 A szabadidő aktív eltöltését valamint az egészség-, környezet- és sportkultúra népszerűsítését szolgáló programok és kezdemenyezések támogatása	Előirányzott cél a lakosság egészségtudatosságra való nevelése, illetve irányítása, hiszen az egészséges és aktív helyi társadalom alapköve az egészséges egyén.	A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése	Egészséges életmódra nevelő rendezvények folyamatos szervezése. A településen lévő gyógyvíz kihasználását biztosító események fejlesztése. Szemléletformáló programok.	ERFA kapcsolódás: Közössi terek fejlesztése, hiánypótló közössi terek kialakítása és ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések	Kisgyermek, fiatal felnőttek, családok, idősebb generáció, fogyatékkal élők	ESZA	33 250 000	2018. szeptember- 2020. augusztus

4.	2.1 Kulturális élet létesítményeinek fejlesztése és a kulturális élet élénkítését célzó eszközbeszerzések	A hagyományokra és helyi identitásra épülő kultúra megőrzésének, fenntartásának megvalósításához szükséges egy célirányos, komplex infrastrukturális fejlesztés. Az infrastruktúra fejlesztésével, az eszközök korszerűsítésével, valamint a zárt és kültéri közösségi terek bővítésével elérhető a kívánt fejlesztési cél.	A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése	Kulturális terek komplex infrastrukturális fejlesztésének megvalósítása. Továbbá a civil közösségi helyek infrastrukturális fejlesztése, hatékonnyá tétele és kapacitásának kiaknázása.	ESZA kapcsolódás: Helyi örökségek, értékek, hagyományok megőrzését és népszerűsítését szolgáló programok és művészeti kezdeményezések támogatása	Gyerekek, fiatalok, idősebb generáció, fogyatékkal élők	ERFA	35 000 000	2018. szeptember-2020. augusztus
5.	2.2 Helyi örökségek, értékek, hagyományok megőrzését, népszerűsítését és megteremtését szolgáló programok és művészeti kezdeményezések támogatása	Minden közösségben szükség van a hagyományok ápolására, értékek megőrzésére és új közösségi hivatkozási pontok megteremtésére. A civil és közművelődési élet közössége nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a városban megmaradjon a hagyományörzők tevékenysége.	A hagyományos értékekre és a közösségre építő aktív város megteremtése	Hagyománnyal rendelkező programok kínálatának bővítése, szélesítése a cél. Összművészeti programelemek beemelése, a város felé nyitó programok támogatása, amatőr fellépők támogatása, fesztiválok, új rendezvények elindítása hagyományteremtő céllal.	ERFA kapcsolódás: Kulturális élet létesítményeinek fejlesztése és a kulturális élet élénkítését célzó eszközbeszerzések	Lakosság, kiemelten a szegregációval érintett rétegek	ESZA	50 000 000	2018. szeptember-2020. augusztus

6.2 Együttműködések

A püspökladányi HACS a stratégiájának megvalósításához nemzetközi és hazai együttműködéseket tervez. Hazai együttműködések esetében, tekintettel arra, hogy a település környezetében található több LEADER HACS is (Bihar-Sárrét Vidékfejlesztési Egyesület, amelynek a város tagja is; Tisza-menti LEADER, Körös-Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület), valamint várhatóan a megyében több CLLD HACS alakul (Debrecen, Berettyóújfalu, Hajdúböszörmény, Hajdúnánás) közös kezdeményezéseket érdemes indítani, kihasználva a térségi potenciált. A nemzetközi együttműködések terén különösen Püspökladány testvérvárosait érdemes figyelembe venni, így Hämeenlinna (Finnország), Fischamend (Ausztria), Makfalva (Románia), Hattem (Hollandia), Krasnystaw (Lengyelország) városait.

A HACS az alábbi specifikus célterületen kíván hazai és nemzetközi szervezetekkel, más LEADER és CLLD akciócsoportokkal együttműködéseket kialakítani:

Specifikus cél: 2. A hagyományos értékekre és a közösségekre építő aktív város megteremtése

Műveletek:

- 1.1 Községi és szabadidős terek fejlesztése, hiánypótló községi terek kialakítása és ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések
- 2.1. A kulturális élet létesítményeinek fejlesztése és a kulturális élet élénkítését célzó eszközbeszerzések
- 2.2. Helyi örökségek, értékek, hagyományok megőrzését, népszerűsítését és megteremtését szolgáló programok és művészeti kezdeményezések támogatása
- KULCSPROJEKT – Közművelődési intézmény infrastrukturális fejlesztése

Mind a négy művelet esetében lehetőség adódik olyan együttműködések kialakítására, amelyek hozzájárulnak a specifikus célok eléréséhez és a műveletek tartalmasabb megvalósításához.

A kulturális és közösségi programok, rendezvények megvalósítása művelet esetében a közösségi helyszíneken különböző típusú és tematikájú rendezvények szervezése az egyik fő cél, amelynek egyik tartalmas és egyben költséghatékony módja az együttműködések keretében megvalósított programszervezések. A máshol – akár külföldi partnereknél – már megvalósított sikeres programok, kiállítások, rendezvények adaptálása a helyi viszonyokra, vagy azok átvétele történhet meg.

A Helyi örökséggel, értékekkel és hagyományokkal kapcsolatos programok és művészeti kezdeményezések támogatása művelet esetében elsősorban a környező CLLD és LEADER HACS-okkal való együttműködést szeretnénk erősíteni. A hagyományok – így a hajdúsági és bihari hagyományok őrzése, az azokkal kapcsolatos programok megvalósítása – járási és térségi szinten még erősebb pillére tud lenni a közösségi életnek és még jobban tudja erősíteni a közösséghez való tartozás érzését. Ezzel hozzá tud járulni ahhoz, hogy csökkenjen a városból és a térségből való elvándorlás mértéke, nőjön a terület népességmegtartó ereje.

A Szabadidő aktív eltöltésével kapcsolatos programok és fejlesztések művelet esetében a programokba hatékonyan vonhatóak be a külföldi, testvérvárosi partnerek. Püspökladányban erősséggént jelenik meg az aktív és tevékeny idős korosztály. A

testvérvárosi aktív nyugdíjas egyesületekkel való közös programok szervezése nagyban segítheti az idősebb korosztály további aktivizálását. A hazai együttműködések esetében térségi partnerekkel való közös fejlesztések közvetetten akár olyan turisztikai közösségi előrelépéseket jelenhet, mely tovább bővíti a térség és Püspökladány látogatottságát és aktivitását.

Tervezett forrásigény: 5 millió forint.

A szükséges forrásigényt a három művelet keretében tervezett költségek fedezik, ESZA forrásból.

6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A Helyi akciócsoport (Továbbiakban: HACS) összetétele, felelősségi körének bemutatása

6.3.1. A HACS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök

A Püspökladányi Helyi Közösség 2016. május 26-án jött létre, konzorciumi formában. A konzorciumnak 12 tagja van.

A Helyi Közösség megalapításának célja, hogy a partnerség elvének érvényesítése mentén, a helyi közösségfejlesztési stratégia kidolgozásával és annak megvalósításával hozzájáruljon a jövőképpen megfogalmazott célok eléréséhez. A Püspökladányi Helyi Közösség elsősorban a kultúra és a közösségépítés terén tervezendő fejlesztések megvalósítására alakult. A HACS a helyi szükségletek és lehetőségek figyelembe vételével, a helyi környezet innovatív jellemzőire tekintettel, hálózatépítés és együttműködés keretében készíti el a helyi fejlesztési stratégiát. E követelmények figyelembe vételével választotta a meg a tagjait és hozta létre a szerveit a HACS a megalakulás során.

6.3.2. A HACS alapító tagjai

HACS elnöke	Dombi Imréné
-------------	--------------

	HACS alapító tagjai (konzorciumi tagok)	Tagok képviselői	Szféra
1.	Püspökladány Város Önkormányzata	Dombi Imréné	közszféra
2.	Püspökladányi Közös Önkormányzat Hivatal	Keserű László	közszféra
3.	Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ	Ráczné Hegedűs Ilona	közszféra
4.	Püspökladányi Tájékoztató és Közművelődési Központ, Könyvtár, Múzeum	Tányér József	közszféra
5.	Püspökladány Város Gazdasági Ellátó Szervezete	Löveiné Tóth Beáta	közszféra
6.	Kistérségi Egyesület a Kulturált Szabadidő Eltöltéséért	Zsurka Gáborné	civil
7.	Püspökladányi Kossuth Olvasókör Egyesület	Gali Istvánné	civil
8.	Törő Gábor Hagyományőrző Népdalkör Egyesület	Hadházi Andrásné	civil
9.	Kistérségi Segítők Egyesülete	Nemes Erzsébet Viola	civil
10.	Győrfi Lajos EV	Győrfi Lajos	üzleti
11.	CASTOR Kft.	Szabó Lajos	üzleti
12.	Szabó Imre EV	Szabó Imre	üzleti

6.3.3. A HACS szervei:

Közigyűlés, Elnökség, Munkaszervezet, Helyi Bíráló Bizottság, valamint a Közigyűlés által létrehozható további, tanácsadói jogkörrel rendelkező szervek.

1. Közigyűlés:

A közigyűlés tagja a HACS minden tagja. Minden tag 1 szavazattal rendelkezik.

A Püspökladány Helyi Közösségnek jelenleg 12 tagja van, melyből 5 közszféra, 4 üzleti és 3 tag a civil szférához tartozik. A HACS tagság összetételében ennek megfelelően egyik szféra és érdekcsoport sem rendelkezik a szavazati jogok 49%-ot meghaladó hányadával, mely arányok betartására a jövőben is különös figyelmet fordítunk. A HACS-nak a rendes tagok mellett lehetnek együttműködő tagjai is, amelyek szavazati joggal nem, de tanácskozási joggal részt vehetnek a Közigyűléseken.

A HACS Közigyűlése egyhangú döntéssel felveszi tagjai közé a legalább két tag ajánlásával rendelkező csatlakozni kívánó jogi személyiséggel rendelkező szervezetet, amely megfelel a pályázati felhívásban foglalt előírásoknak és nem áll a kizáró okok hatálya alatt, valamint felvételével egyik szféra tagsága sem haladja meg a 49%-ot.

A közigyűlés évente legalább egyszer ülésezik. A közigyűlés határozatképes, ha tagjainak több mint fele jelen van. Az ülést az elnök hívja össze. Köteles az ülést 15 napon belül összehívni, ha a tagok legalább 1/3-a azt írásban kezdeményezi.

A Közgyűlés feladatai:

- A HACS konzorciumi megállapodásának elfogadása vagy módosítása
- A Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) elfogadása
- Tisztségviselők megválasztása
- A HACS képviselőre jogosult Elnök megválasztása
- A Helyi Bíráló Bizottság tagjainak megválasztása
- Helyi Közösségfejlesztési Stratégia elfogadása, módosítása
- Éves munkaterv elfogadása
- Éves költségvetés és beszámolók elfogadása
- HACS hatáskörébe tartozó legfontosabb döntések meghozatala, stratégiai jellegű kérdések megvitatása
- Munka- és tematikus csoportok létrehozása, tagjaik megválasztása
- A pályázati felhívások megjelentetéséről való döntés

2. Elnökség:

Az elnökség a HACS operatív irányító testülete. A Közgyűlés választja meg a HACS tagjaiból. Az elnökség 3 tagú, amelyben minden szférát 1-1 fő képvisel. Az elnökség akkor határozatképes, ha minden tagja jelen van. Határozatait konszenzussal hozza meg. A szervezetet az elnök képviseli. Az Elnök maga helyett elnökhelyettest jelölhet ki.

Az elnökség tagjai kötelesek részt venni a közgyűlésen.

Az elnök tanácskozási joggal további személyeket hívhat meg állandó, vagy eseti jelleggel az Elnökség üléseire.

Az elnökség tagjai kötelesek a közgyűlésen részt venni, a közgyűlésen a HACS-csal kapcsolatos kérdésekre válaszolni, a HACS tevékenységéről és gazdasági helyzetéről beszámolni. Az elnökség felel a közgyűlés által, számára delegált ügyekért. Az elnökség feladata első sorban az operatív irányítás, a HKFS megvalósulásának figyelemmel kísérése, illetve a HKFS módosításának kezdeményezése. Az elnökség feladata a munkaszervezet munkájának folyamatos figyelemmel kísérése. Feladata a Közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében javaslatok megfogalmazása, és a meghozott döntések végrehajtásának felügyelete.

3. Helyi Bíráló Bizottság:

A Helyi Bíráló Bizottság (HBB) tagjait és póttagjait a közgyűlés választja meg és hagyja jóvá. A HBB tagjaira vonatkozó főbb előírások:

- HBB-ban biztosított legyen a három érdekszféra képviselete
- HBB tagjait 50%-ban állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják
- 1 személy 1 szférát képviselhet

A bizottság feladata a HKFS végrehajtásához kapcsolódóan a projektkiválasztási és döntéshozatali eljárásban a döntéshozatali funkció ellátása. Az általa támogatásra javasolt projekteket a HACS az Irányító Hatóságnak továbbítja jogosultsági ellenőrzésre.

A projektkiválasztás során a HBB – a munkaszervezet segítségével – formailag, majd tartalmilag értékeli a pályázatokat, a felhívásban meghatározott pontozásos, szakmai szempontok alapján.

A Helyi Bíráló Bizottság esetében kimagaslóan fontos a kiválasztás alapvető szabályait betartani, melyek a következők:

- **Egyenlő bánásmód**, melynek alapján részlehlás nélkül ugyanolyan szempontok szerint bírálják el adott konstrukción belül minden projektet.
- **Esélyegyenlőség**: A bírálat során megkülönböztetés nélkül történik a projektek bírálata, független attól, hogy milyen társadalmi vagy vallási csoportot, területet, stb. képvisel adott pályázó. Csak olyan projekt támogatható, amely hozzájárul az esélyegyenlőség és a fenntartható fejlődés biztosításához.
- **Összeférhetetlenség**: A döntéshozatalban nem vehet részt, aki a pályázat kidolgozásában részt vett, vagy képviselője/munkavállalója annak a szervezetnek, amely az adott támogatási kérelmet benyújtotta. A döntéshozatal során a HBB tagja helyett a póttag vesz részt a döntéshozatalban.

4. Munkaszervezet:

A munkaszervezet a HACS ügyviteli, adminisztratív szervezete, az Egyesület tevékenységét segítő iroda. A munkaszervezet a HKFS megvalósításához szükséges működési feladatokat (közösségszervezési, animációs, kommunikációs, továbbá menedzsment és program-monitoring) látja el.

A Püspökladányi Helyi Közösség munkaszervezete: **Püspökladány Város Gazdasági Ellátó Szervezete (GESZ).**

Munkaszervezet feladatai:

- Projektfejlesztési tevékenység: A munkaszervezethez beérkező projektötletek esetében szakértői tanácsadás, segítség abban, hogy az ötletekből megvalósítható projektek legyenek.
- Elszámolási feladatok ellátása
- Támogatást igénylők tájékoztatása, magas szintű kommunikáció működtetése, nyilvánosság biztosítása, ügyfélszolgálat működtetése
- Beérkezett projektjavaslatokról, a HBB döntésekről nyilvántartások, jegyzőkönyvek vezetése
- Benyújtott adatlapok előkészítése döntéshozatalra, hiánypótlás, esetenként záradékolás
- Biztosítja a HBB tevékenységét segítő technikai hátteret, infrastruktúrát
- Helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése

A munkaszervezetet **Püspökladány Város Gazdasági Ellátó Szervezetének mindenkorai igazgatója** irányítja, a munkaszervezet tagjai részmunkaidőben látják el feladataikat:

- 1 fő igazgató,
- 5 fő gazdasági dolgozó.

Munkaszervezet feladatai:

- Munkaszervezet tevékenységének irányítása
- A HKFS tervezési folyamatának menedzselése
- Munkaszervezet napi működtetése
- Részvétel a projektek kiválasztásának döntés- előkészítésében

- Projekt kérelmek döntésre való felterjesztése
- Beszámolás az elnökségnek a működésről

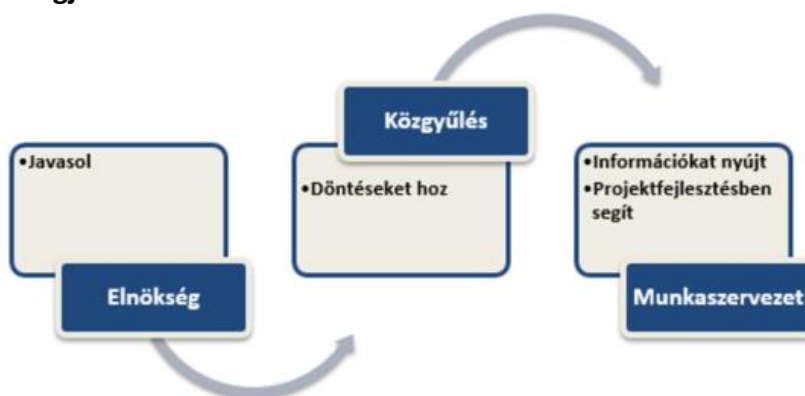
Összeférhetetlenségi szabályok: A munkaszervezet tagja nem lehet HACS-ban tagsággal rendelkező szervezet képviselője. A munkaszervezetnek nincs döntési jogköre a projektek kiválasztásával kapcsolatban.

A munkaszervezetet ellátó szervezettel az Irányító Hatóság támogatási szerződést köt. A támogatási szerződés alapján folyósított támogatás a munkaszervezetenél felmerült

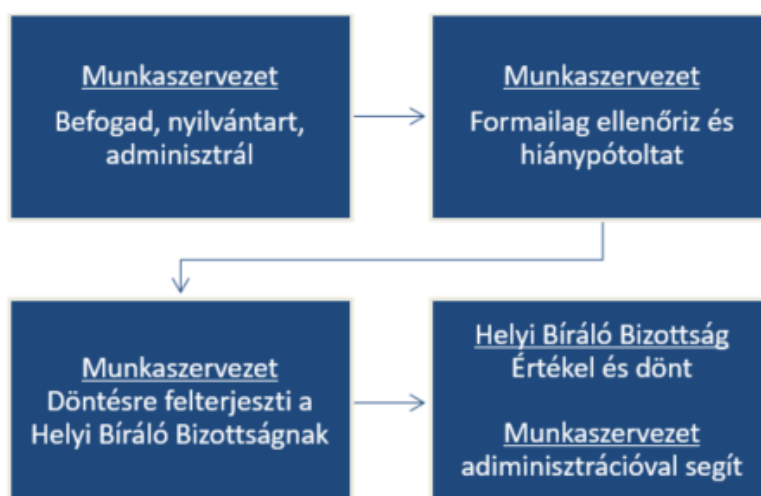
- előkészítési költségekre
- a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégia végrehajtásának irányításához kapcsolódó működési költségekre, valamint
- az érdekelték közötti információcsere megkönnyítése,
- a közösségvezérelt HKFS megvalósítás előmozdítása és
- HKFS-monitoring költségeire (együtt: működési költségek) használható.

6.4. A HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása

1. Felhívás Megjelentetése:

2. Projekt kiválasztás:

A projekt kiválasztására vonatkozó előírások:

- Helyi Bíráló Bizottság (továbbiakban: HBB) tesz javaslatot a támogatandó projektekre. Több projekt merül fel a kezdetekkor, a HBB értékeli a projekteket és a település adottságait, javaslatát erre alapozva teszi.
- Kiválasztás szabályai nyilvánosak és átláthatóak.
- Projektek illeszkedjenek a HKFS stratégiához.
- Megkülönböztetéstől mentes, a szabályoknak és kritériumoknak megfelelő kiválasztási eljárás.

6.5. A HKFS fizikai feltételeinek bemutatása:

Püspökladány Város Gazdasági Ellátó Szervezete teljes mértékben biztosítja a munkaszervezet feladatai ellátáshoz szükséges infrastrukturális és tárgyi feltételeket. Biztosított az irodahelyiség a szükséges informatikai és irodai eszközökkel, valamint biztosított az ügyfelek fogadására szolgáló tárgyalóhelyiség.

Címe: 4150 Püspökladány, Bocskai utca 2.

6.6. A HKFS megvalósítását szolgáló humán erőforrás bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében:

A feladatok megfelelő elvégzéséhez elengedhetetlen a hozzáértő szakmai tapasztalat. Figyelembe véve a korlátos pénzügyi forrásokat (a támogatási összeg 15%-a fordítható működési és animációs költségekre) 1 fő munkaszervezet vezetővel, 1 fő projektmenedzserrel, 1 fő pénzügyi vezető és 1 pénzügyi asszisztenssel, továbbá 2 szakmai asszisztenssel számolunk.

A munkaszervezet vezető esetében az elvárás a felsőfokú végzettség, minimum 8 éves munkatapasztalat. Előnyt jelent HACCS munkaszervezet vezetésben, nemzetközi és hazai együttműködésekben szerzett tapasztalat.

Projekt menedzser rendelkezzen 4 éves munkatapasztalattal. Ezen kívül előnyt jelent 3 év uniós pályázatok kezeléséhez kapcsolódó tapasztalat.

A pénzügyi vezető rendelkezzen legalább 3 éves, pénzügyi területen szerzett tapasztalattal. Előnyt jelent európai uniós projektek elszámolási feladatainak elvégzésében szerzett tapasztalat.

A működésre tervezett teljes költség 37.500.000 Ft.

Az előkészítési költségek (stratégia) 10M Ft-ot tesznek ki.

A költségek mintegy 40%-át a személyi jellegű kiadások alkotják. A részmunkadiőben alkalmazni tervezett 6 fő a HKFS teljes időszakában ellátja a feladatát és végzi a munkaszervezet minden tevékenységét.

A mindennapi működés részbeni finanszírozását a költségvetésben tervezett dologi költségekkel, irodai eszköz beszerzésekkel, és a rezszi részbeni megosztott finanszírozásával tervezzük biztosítani.

A feladatok részbeni kiszervezését jelenti a HKFS félidei felülvizsgálata, a monitoring és értékelési kézikönyv elkészítése, a jelentés és elszámolás-menedzsmenti feladatok egy része.

A kiszervezett feladatok közé sorolhatjuk a kötelező nyilvánosságot és a marketing és animációs akciókat is. Ez utóbbi tevékenység elsősorban a potenciális kedvezményezettek tájékoztatását és szükséges felkészítését tartalmazza a sikeres megvalósítás érdekében. Másrésztől széleskörű marketing tevékenység, amely a társadalom széles rétegeit célozza, hogy minél többen ismerjék a CLLD-t és annak eredményeit.

Tervezünk továbbá képzéseket (várhatóan a Községi tervezés, aktív állampolgári részvétel fejlesztése képzés; Társadalmi integráció és inklúzió képzés; Kisközségi ifjúságnevelés képzés tárgyában).

6.4 Kommunikációs terv

A püspökladányi Helyi Akciócsoport a Helyi Községi Fejlesztési Stratégia tervezése és megvalósítási ideje alatt nagy hangsúlyt fektet a lakosság és a lehetséges pályázók tájékoztatásra, aktuális információkat nyújt a tervezés folyamatáról, pályázati lehetőségekről, eredményekről.

1. A kommunikációs tevékenység célja:

Jelen tevékenység célja, hogy kommunikációs eszközökkel egyrészt biztosítsa a projekt és annak eredményeinek minél szélesebb körű megismertetését a nyilvánossággal. Továbbá célja, hogy a helyi felhívások esetében minden potenciális projektgazdához eljusson az üzenet a pályázási lehetőségekről, a pályázatok feltételeiről, valamint hogy minden releváns információ birtokában sikeres pályázatot nyújtsanak be.

A kommunikációs modul az előírásoknak megfelelően a Széchenyi 2020 Kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségeiben foglalt, a projektekre érvényes kommunikációs tevékenységeket is megvalósítja az Arculati kézikönyv előírásainak megfelelően.

A program az érintettek minél szélesebb körének bevonásával történik, a párbeszéd rendszeresen szervezett fórumokon keresztül zajlik, kialakítva az elköteleződést a projekt iránt. A program során kialakított és tovább fejlesztett kommunikációs és információs csatornák a program befejezését követően is rendelkezésre állnak majd.

A kommunikációs eszközök alkalmazása során alapvető fontosságú a célcsoport számára a projekt céljainak, üzeneteinek tudatosítása, az eredmények terjesztése, az érdeklődés felkeltése és a projekt megismertetése.

2. A célcsoportok és a kommunikációs eszközök meghatározása

A célcsoport meghatározásánál beszélhetünk belső és külső célcsoportokról. Belső célcsoportként definiáljuk a HACS tagjait, valamint a potenciális pályázók körét. Külső célcsoport a széleskörű nyilvánosság.

Célcsoport	Kommunikációs eszközök
Potenciális pályázók köre	- elektronikus levélben a HACS tagoknak, valamint e-hírlevél formájában a honlapon regisztrálóknak - HACS honlapján - pályázói tájékoztató fórumokon
Széleskörű nyilvánosság	- helyi nyomtatott és elektronikus sajtón keresztül (Püspökladányi Hírek) - HACS honlapján

	• HACS facebook oldalán • önkormányzat honlapján (www.puspokladany.hu) • helyi kábeltelevízió hírei között (www.ladanytv.hu) • helyi rádiók (www.sarretfm.hu) • tájékoztató fórumokon • hirdetőtáblákon
--	---

Fontos a megfelelő kommunikációs csatorna működtetése, hiszen az adott településeken helyi szintű információ átadáson, napilapon, interneten, kábel TV-n keresztül szinte minden házhoz eljut a közvetített információ. Az időszakosan megjelenő tájékoztatók, ismertető, beszámolók megjelenésének gyakorisága az aktuális információk tartalmától és mennyiségétől függ.

Nyilvános fórumok

A HACS Munkaszervezete a helyi felhívás megjelentetésekor tart legalább egy tájékoztató fórumot a potenciális pályázóknak. Emellett a munkaszervezet tart egy fórumot évente, hogy munkájáról beszámoljon, az eredményekről tudósítsa a város lakosságát.

Önálló weboldal működtetése

Elengedhetetlen egy HACS weblap működtetése, melyen az összes aktuális információ elérhető (rövid bemutatkozás, stratégia, hírek, eseménynaptár, fórum, elérhetőségek). A weboldal létrehozása a HACS megalakulását követően válik esedékessé. A HACS kihasználja a közösségi média adta előnyöket is, így önálló Facebook oldalt hoz létre, ahol tájékoztatja az érdeklődőket az eseményekről, vagy a sikeres projektekről.

3. A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása, visszacsatolási lehetőségek, ezek kezelésének és dokumentációjának módja

A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz

- a HACS honlapján
- a HACS facebook oldalán
- a HACS Munkaszervezetének ügyfélszolgálati irodájában, ügyfélfogadási időben lehet hozzájutni

Az ügyfélszolgálaton személyesen, elektronikusan pedig egy központi e-mail címen lehet javaslatokat, észrevételeket tenni bárki által. A munkaszervezet minden beérkezett javaslatot regisztrál, szükség szerint megválaszolja és a jövőbeni eseményeknél, felhívásoknál, tevékenységeknél ezeket felhasználja. Stratégiai jelentőségű javaslatokat a megfelelő formában az Elnökség elé terjeszti.

4. A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása

A kommunikációs tevékenység megszervezése a munkaszervezet vezetőjének feladata. A munkaszervezet vezetője a kommunikáció adminisztratív feladatait a munkaszervezet tagjaival együtt látja el.

5. A HKFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve

A HACS honlapján hírek, közlemények elhelyezése:

- aktualitásnak megfelelően, de legalább havonta egy alkalommal.

A HACS facebook oldalán hírek, közlemények elhelyezése

- folyamatos, aktualitásnak megfelelően

A város honlapján, hirdetőtábláján hírek, közlemények elhelyezése

- aktualitásnak megfelelően, legalább havonta egy alkalommal.

A helyi kábeltelevízió szolgáltatásán hírek, közlemények elhelyezése

- aktualitásnak megfelelően, legalább havonta egy alkalommal.

Nyilvános fórumok szervezése

- aktualitásnak megfelelően, havonta egy ajánlott, különösen a pályázati felhívások megjelenése során

6. Pénzügyi terv:

A kötelező tájékoztatás és nyilvánosság feladataira 127.000 Ft-ot terveztünk, a KTK 2020 és „Kommunikációs csomagok keretében elszámolható költségek felső határa” című dokumentumok alapján.

A marketing és animációs tevékenységekre, amely magában foglalja „a potenciális kedvezményezettek szükséges felkészítését a sikeres megvalósítás érdekében” tevékenységet is, összesen 762.000 Ft-ot terveztünk a megvalósítás teljes időszakára nézve. Ezen költségek fele a 2017-2018-as években, azaz a támogatási időszak elején fog felmerülni.

6.5 Monitoring és értékelési terv, kockázatelemzés

A stratégia megvalósítása során a HACS az alábbi monitoring és értékelési tervet hajtja végre:

A monitoring, valamint az értékelési tevékenység a HKFS megvalósítása során elért eredmények számszerűsítésére és az eredmények kapcsán keletkező adatok gyűjtésére hivatott szolgálni. Mindez a hosszú távú sikerek eléréséhez szükséges. Fontos, hogy a mutatószámok és az indikátorok elemzése alapján meghatározhatók az új feladatok, valamint a már futó tevékenységek kapcsán elvégezhető a lényegi korrekciók.

A HACS folyamatba épített, rendszeres monitoring tevékenységet végez. A monitoring jelen esetben a meghatározott célok teljesülésének vizsgálatát jelenti, melynek célja az időszerű és rövid, valamint hosszútávon egyaránt használható információk közlése a HACS közgyűlése, illetve az IH felé arról, hogy a projektek a kitűzött céloknak megfelelően haladnak-e. Sikertelenség esetén feltárja annak okait, korrekciót lépéseket ajánl. Emellett a HACS a stratégia megvalósítása során legalább egy alkalommal értékelést tervez. Ez optimális esetben a megvalósítási időszak félidejénél történik meg. Az értékelés eredményétől függően szükségessé válhat a HKFS felülvizsgálata és módosítása.

A HACS munkaszervezete a folyamatos monitoring tevékenysége során gyűjti be az adatokat a projektgazdától. A helyi felhívásokban az akciócsoport több, e feladathoz kapcsolódó kötelezettséget is elvár a térségi pályázóktól:

- Minden pályázónak nevesítenie kell a pályázatában azt, hogy az intézkedéshez kapcsolódó eredményindikátorhoz kapcsolódóan mekkora értéket vállal a projekt keretében, továbbá be kell mutatnia, hogy ezt az értéket a megvalósítás során illetve a megvalósítást követően milyen módon fogja dokumentálni, igazolni. Az

indikátorokat az akciócsoport határozza meg, a TOP CLLD felhívásban foglaltak és jelen HKFS-ben vállaltak alapján.

- Elvárás a nyertes pályázóval szemben, hogy a megvalósult projektjéről rendszeresen beszámoljon az akciócsoport részére és tájékoztatást nyújtson a vállalt indikátorok teljesítéséről.

Az indikátorok definiálása a célok meghatározásánál és a művelet leírásoknál megtörtént. Az adatok forrását, a begyűjtés módját és gyakoriságát az alábbi táblázat tartalmazza mutatónként:

Indikátor neve	Adat forrása és a begyűjtés módja	Begyűjtés gyakorisága
Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (m²)	Projektgazda előrehaladási jelentése, munkaszervezet ellenőrzése	évente
Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m²)	Projektgazda előrehaladási jelentése, munkaszervezet ellenőrzése	évente
Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosságszáma (fő)	KSH adatok	évente
A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	HACS szintű előrehaladási jelentés	évente
A HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya	Központi módszer-tannal előre megállapított gyűjtés alapján	évente
A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	Központi módszer-tannal előre megállapított gyűjtés alapján	évente
Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	Irányító Hatóság által biztosított módszertan alapján	évente
„ESZA indikátorok”²	Projektgazda által összesített, résztvevői nyilatkozatok	évente

A **monitoring** tevékenység alkalmával begyűjtött adatok alapján a munkaszervezet éves rendszerességgel beszámol az Elnökségnek, a Közgyűlésnek, valamint a Helyi Bíráló Bizottságnak a stratégia előrehaladásáról, valamint a meglévő eredményeiről. Ezen információk birtokában döntenek a HACS szervezeti egységei a következő évi helyi felhívások megjelentetéséről, azok módosításáról, illetve egyes esetekben dönthetnek a HKFS átfogó felülvizsgálatáról.

A HACS a munkaszervezet segítségével értékeli a saját tevékenységét is. A folyamatos monitoring és értékelő tevékenység elválaszthatatlan része a HACS saját tevékenységének elemzése a felhasznált működési és fejlesztési források, és a monitoring eredmények

² 1304/2013/EU Rendelet 1. sz. mellékletében foglalt közös kimeneti és eredménymutatók

összevetésével. Az előrehaladási jelentés tartalmazza azt a szakmai beszámolót, amely kitér a HACS saját pénzügyi és humán erőforrásainak elemzésére is.

A Közgyűlés minden évben az elért eredményekről szóló szakmai beszámolót, a pénzügyi beszámoló elfogadásával egyidőben hagyja jóvá. Emellett a HACS minden év november 30-ig éves előrehaladási jelentést tesz az Irányító Hatóság felé, egészen a helyi közösségi fejlesztési stratégia keretében támogatást nyert projektek fenntartásának végéig.

A stratégia végrehajtásának félidejénél az akciócsoport félidei **értékelést** végez. Az értékelés során az elérni kívánt célok és eredmények tükrében egyrészt elemzésre kerülnek a korábbi monitoring tevékenység alapján gyűjtött adatok (objektív értékelés), másrészt összegezzük a HKFS megalkotásában és végrehajtásában részt vevő projektgazdák, más szervezetek és a lakosság időarányos tapasztalatait, meglátásait (szubjektív értékelés). Ez utóbbi esetben elsősorban primer adatgyűjtési eszközöket (mint pl.: interjú, workshop) tervezünk használni. Az értékelés során – az objektív látásmód és a magas szintű szakmaiság érdekében – várhatóan külső szervezetet is bevonásra kerül, támaszkodva a stratégia megalkotásában is segítséget nyújtókra.

Az értékelés során – a HKFS útmutatóval összhangban, elsősorban – az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- A fejlesztések hozzájárultak-e a kitűzött célok eléréséhez?
- A tervezett és elvárt eredmények milyen mértékben teljesültek?
- Az időarányosan elvárható teljesüléshez képest milyen arányban áll a félideig ténylegesen megvalósult teljesítés?
- Hogyan alakul felhasznált források, a tevékenységek és az elért eredmények egymáshoz való viszonya?
- Melyek voltak a választott eszközök előnyei, hátrányai, korlátai, más területeken jelentkező hatásai?
- Hogyan reagáltak a támogatást igénylők/kedvezményezettek a nem várt külső hatásokra?
- A támogatást igénylők/kedvezményezettek milyen mértékben használták a megvalósulás eredményeit, és ez hozzájárult-e valamilyen szemléletváltozáshoz?

Az értékelés eredményének függvényében dönt a Közgyűlés a HKFS esetleges felülvizsgálatáról, és az ennek nyomán előállt stratégia módosítás IH felé történő benyújtásáról is.

A HKFS alapján már támogatást elnyert, és megvalósítás alatt álló, de az értékelés szerint feltűnő késlekedést mutató projektek esetén a munkaszervezet konzultációt folytat a projektgazdával, és esetlegesen intézkedési tervet készítet, ill. hajtat végre.

A felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikálása:

A HKFS megvalósítása során elért eredmények kommunikációja folyamatos, melyet az értékelések és előrehaladási jelentések (szakmai beszámolók, pénzügyi jelentések, közgyűlési határozatok) hangsúlyos disszeminációjával kívánunk megvalósítani. A monitoring és értékelési feladatok ellátására használt kommunikációs felületek megegyeznek a HKFS általános kommunikációjának leírásában foglaltakkal (saját weboldal, közösségi média felületek, partnereink weboldalai, nyomtatott sajtó, saját nyomtatott kiadványok, helyi televízió- és rádió csatornák).

Kockázatok

Püspökladány Helyi Községi Fejlesztési Stratégiájának megvalósítása során különös figyelmet fordít a lehetséges megvalósíthatósági és fenntarthatósági kockázatok felmérésére, azok elkerülésére, szükség szerint kezelésére, megoldására.

Ennek megfelelően kiemelten kezeli

- a projekt kockázatainak beazonosítását,
- erősségük és bekövetkezésének valószínűségének meghatározását, valamint a
- kockázatkezelés módjának meghatározását.

A kockázat azonosítás célja annak megállapítása, hogy melyek a jelen pályázatban meghatározott projektnek megvalósítását, illetve célkitűzéseit veszélyeztető fő kockázatok.

A projekt kockázatelemzése során meghatároztuk az egyes kockázati kategóriákon belül felmerülő kockázati elemeket, hozzárendeltük azok bekövetkezési valószínűségét és hatását. Az általunk kockázati tényezőnek nyilvánított, jelen megvalósítási tanulmányban rögzített kockázati esetekhez hozzárendeltük azok kezelésének módját.

Kockázatelemzés

No.	Felmerülő kockázatok	Projekt céljaira gyakorolt hatás	Bekövetkezési valószínűség	Kockázatkezelési stratégia
Jogi szempont				
1.	Jogszábeli változások, melyek a projekt elemeinek működését negatívan érintik	Kritikus	Közepes	Jogszábeli környezet folyamatos figyelése, az előírások betartása.
2.	Eljárások, valamint az IH döntéseinek elhúzóda	Kritikus	Nagy	Az ütemterv készítésekor a kockázat figyelembe vétele, plusz időszakok betervezése
3.	Engedélyeztetés, hatósági engedélyek és eljárások elhúzóda	Mérsékelt	Közepes	Az ütemterv készítésekor a kockázat figyelembe vétele, plusz időszakok betervezése
4.	Hatáskörök és szerepek változása (pl. a korábbi LEADER-ben)	Mérsékelt	Kis	A folyamatokat úgy kell felépíteni, hogy ezeket a változásokat zökkenőmentesen vegye a szervezet
Társadalmi szempont				
5.	A pályázatok bírálatát megtámadják a „nem nyertes szervezetek”	Mérsékelt	Kis	A kiírásokat mindenre körültekintően kell megtenni. A döntéshozatal és monitoring rendszer biztosítja az átláthatóságot.
6.	A nyertes szervezet nem tudja, vagy valamilyen változás következtében nem akarja megvalósítani a projektjét	Mérsékelt	Kis	Fel kell készülni a nyertes pályázatok visszamondására. Szabályozni kell a kérdést a folyamatokban.

No.	Felmerülő kockázatok	Projekt céljaira gyakorolt hatás	Bekövetkezősi valószínűség	Kockázatkezelési stratégia
7.	A döntések politikai támadásokat hoznak	Mérsékelt	Kis	A kiírásokat mindenre körültekintően kell megtenni. A döntéshozatal és monitoring rendszer biztosítja az átláthatóságot.
Pénzügyi-gazdasági fenntarthatósági szempont				
8.	A projekt nem kap támogatást	Kritikus	Kis	A kiírásra vonatkozó előírások betartása precíz, jól kidolgozott a dokumentáció benyújtása.
9.	Előre nem tervezett pótlólagos, gyors határidejű munkák felmerülése	Mérsékelt	Kis	Pontos pénzügyi tervezés, tartalék képzése történik
10.	Előre nem látott kiadások, költségek merülnek fel	Kis	Kis	Pontos pénzügyi tervezés, tartalék képzése történik
11.	Az IH pénzügyi kifizetései elhúzódnak	Kritikus	Közepes	Tartalékból, illetve önerőből biztosítani kell a folyamatos működtetést. A konzorcium biztonsági tartalékot képez.
Intézményi szempont				
12.	A projekt megvalósítása ütemtervtől eltérően halad	Kis	Kis	A projektgazda és partnerei több éves tapasztalattal rendelkeznek a projektmenedzsment területén.
13.	A projekt megvalósításához szükséges szakemberek nem állnak rendelkezésre	Kis	Kis	A projekt tervezésénél már számoltunk a humánerőforrás kérdésével.
Műszaki szempont				
14.	Időjárési körülmények, vis maior bekövetkezése miatt az ERFA programok csúszása	Kritikus	Kis	A tervezéskor figyelemmel kell lenni arra, hogy a megvalósítás a megfelelő időszakra essen.
15.	Hibás vagy nem megfelelő teljesítés	Kritikus	Kis	A közbeszerzés során különös figyelmet kell fordítani a beszállítók referenciáira.

A kockázati tényezők besorolása bekövetkezési valószínűségük illetve hatásuk szerint

Kockázat hatása / valószínűség	I. elhanyagolható hatású	II. kis hatású	III. mérsékelt hatású	IV. kritikus hatású	V. katasztrofális hatású
A Elhanyagolható valószínűségű (0-10%)	-	-	-	-	-
B Kis valószínűségű (10-33%)	-	12, 13	4, 5, 6, 7, 9, 10	8, 14, 15	-
C Közepes valószínűségű (33-66%)	-	-	1, 3,	1, 11	-
D Nagyon valószínű (66-90%)	-	-	-	2	-
E Biztos eseménynek tekinthető (90-100%)	-	-	-	-	-

A kockázati események lehetséges hatásának kategóriái

Bekövetkezés hatásának mértéke	A hatás mértékének definiálása
I. Elhanyagolható hatású	Akár egyéb intézkedések nélkül sincs jelentős hatás.
II. Kis hatású	Kismértékű társadalmi-gazdasági károk, melyek minimálisan érintik a projekt hosszú távú hatásait. Korrekciós intézkedések szükségesek.
III. Mérsékelt hatású	Mérsékelt társadalmi-gazdasági károk, főként pénzügyi jellegű problémák, akár közép- ill. hosszú távon. Javító intézkedések korrigálhatják a problémát.
IV. Kritikus hatású	Jelentős társadalmi-gazdasági károk; a kockázat megjelenése a projekt fő funkciójában okoz károkat. Akár komoly javító intézkedések sem elegendőek a károk elkerülésére.
V. Katasztrófális hatású	A projekt kudarca, mely súlyos vagy akár teljes mértékben károsíthatja a projekt funkcióját. A projekt fő hatásai közép- ill. hosszú távon nem jelentkeznek.

6.6. Horizontális célok

6.6.1 Esélyegyenlőség

A HACS stratégiája úgy épül fel, hogy figyelembe veszi az esélyegyenlőségre vonatkozó, betartandó megközelítéseket. Az akciócsoport figyelmet fordít a település hátrányosabb

helyzetben élőire, egyenlő esélyeik megteremtésére, a társadalmi igazságosság szabályainak betartására, valamint a fenntartható fejlődés elvein alapuló gazdasági és társadalmi fejlődés megvalósítására. Ebben segíti munkánkat a településről részletesen kidolgozott helyzetelemzés és SWOT analízis, melyből elsősorban a gyengeség és veszély pontokat vesszük figyelembe. Ilyenek különösen a kedvezőtlen képzettségi adatok (a munkaerő nem megfelelően képzett, ami a fiatal korosztály beintegrálását nehezíti, továbbá a fogyatékkal élők és az idősebb korosztály továbbképzése is erős hiányosságokat mutat), valamint a szegregátumok rossz társadalmi helyzete, ami magában hordozza a fokozott elvándorlást is. Természetesen gondot okoz a város „előregedése” is. A HACS fejlesztő stratégiái közül kiemelendő a kulturális terek kialakításával a fiatalok kulturált szórakozási lehetőségeinek megteremtése, járási szerepkör fejlesztése, a felsőoktatási szerepkör kialakításának elősegítése és a társadalom összetartozásának erősítése a helyi identitás erősítésével.

Tevékenységünk fő célja az életminőség folytonos javítása, a méltányos életkörülmények, a megfelelő életminőség és a jólét elérése a megvalósított közösségi és egyéni fejlesztéseken keresztül a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokra is tekintettel. A nők és férfiak esélyegyenlőségére vonatkozó szabályokat betartjuk és minden egyes helyi pályázóval betartatjuk.

6.6.2 Fenntarthatóság

A tények, a körülmények és a tényezők rendszerszerű figyelembe vételével, ezek kölcsönhatásainak és tovagyűrűző hatásainak tervezésével igyekszünk a Stratégia fő céljait megfogalmazni és megvalósítani. Szándékaink szerint – a fenntartható fejlődés egyik legfontosabb szempontja szerint is- az erőforrás-gazdálkodás területén – jelen fejlődési szükségleteinket úgy kívánjuk kielégíteni, hogy ne veszélyeztessük ezzel a következő nemzedékek, generációk fejlődési és környezeti erőforrás készleteit. Mindazonáltal az erőforrások kezelése során figyelembe vesszük a környezet eltartó képességének korlátait, és lehetőségeink szerint gondot fordítunk a biológiai sokféleség megőrzésére. A HKFS-nek elsősorban ösztönöznie kell a környezet védelmére irányuló törekvéseket, követni a környezeti fenntarthatósági elveket. Ezeket a következőképpen valósítja meg: közösségi élet színtereinek felújítása, infrastrukturális beruházások esetében maximálisan odafigyelünk a megújuló energiaforrások használatára, régi rendszereinket váltanák fel alkalmazásukkal. Szem előtt tartjuk környezetünk védelmét és a HKFS stratégiánk megvalósítása során erre a projektgazdák figyelmét is felhívjuk. A fejlesztések és beruházások kapcsán a támogatási rendszer kialakítása során érvényesítjük a klíma- és környezetvédelmi elveket. A HACS alapvetően olyan intézkedéseket szándékozik megvalósítani, amelyek a helyi adottságokhoz igazodva a lehető legkisebb terhelést jelentik a környezet számára. Beruházási projekteknél előnyt jelent majd a megújuló energia hasznosítása a pontozás során.

6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása

A HKFS innovatív elemeinek meghatározó eleme maga az európai CLLD keretprogram, vagyis a közösségvezérelt helyi fejlesztés megközelítése, amelynek újszerűségét a Püspökladányi Helyi Akciócsoport megpróbálja a leghatékonyabban kihasználni.

A HKFS célja, hogy ösztönözze a helyben innovatívnak számító, új modellek kialakítását és segítse, hogy az új megoldások, ötletek, gyakorlatok a helyi szereplők számára elérhetővé váljanak.

A CLLD megközelítés lényege, egyben a Püspökladányi HACS legfontosabb küldetése is: hogy mozgósítsa és bevonja a helyi közösségeket és szervezeteket az értelmes, fenntartható és befogadó módon formált társadalom és gazdaságfejlesztésbe. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia legfőbb célja maga a társadalmi innováció.

Közösségi jövőképünk megrajzolásakor Püspökladány olyan kívánt célállapotát vázoltuk fel, mely csak komplex, hatékony, innovatív együttműködésen keresztül valósítható meg.

A HKFS innovációs törekvéseinek középpontjában a kulcsprojekt és az ahhoz kapcsolódó műveletek állnak. A tervező közösség a helyzetelemző műhelyben rámutatott az erősségekre és megfogalmazta a gyengítő vagy a veszélyt jelentő jellemzőkre. A civil szervezetek és kezdeményezések nagy száma ellenére például hiányoznak azok a terek és eszközök, amelyek segítik e kezdeményezések hálózatosodását, érdemi, teremtmény részvételét a város társadalmi és gazdasági életének fejlesztésében.

Fontos megállapítás, hogy bár az elmúlt években hatalmas beruházások zajlottak a kultúra területén az integráció jegyében, a megújult, összevont erőforrásokkal nem sikerült elérni a földrajzi, társadalomszervezési és szociális értelemben vett perifériákat.

A stratégiában foglalt valamennyi művelet azt szolgálja, hogy Püspökladányban erősödjének a civil társadalom összetartását és a civil, közösségi szféra gazdasági és kulturális értelemben vett értékteremtő képességeit és együttműködéseit segítő tényezők. Másrészt a fejlesztés kulcsa, hogy a megújulást segítő eszközök, erőforrások elérjék és megerősítsék a perifériákat:

- minden városrészben elérhetővé váljanak a közösségi szolgáltatások, az inspiratív, kreatív munkát segítő közösségi terek;
- az értékteremtő, hagyományőrző közéleti-közösségi részvételt, integrációt biztosító formális és civil szervezetek számára növekedésüket és hálózati együttműködésüket erősítő módon váljon használhatóvá tárgyi és szellemi erőforrásrendszer;
- a közösségi szolgáltatások és eszközök elérése váljon biztosítottá azok számára is, akik életkoruk, élethelyzetük miatt ma nem érhetik el a közösségi munkát, a közösségi művelődés erőforrásrendszerét, ezáltal egyben erősítve a közösségi összetartást és az identitás tudatot.

7. Indikatív pénzügyi terv

A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (Ft)

Püspökladány 1. ÁTDOLGOZÁS											
A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (Ft)											
		Közösségi forrás									
Ssz.	A műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen	%	ERFA/ESZA
1	1.1 Közösségi és szabadidős terek fejlesztése, hiánypótló közösségi terek kialakítása és ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések	-	-	15 000 000	10 000 000	9 250 000	-	-	34 250 000	13,70%	ERFA
2	1.2 A szabadidő aktív eltöltését valamint az egészség-, környezet- és sportkultúra népszerűsítését szolgáló programok és kezdeményezések támogatása	-	-	15 000 000	10 000 000	8 250 000	-	-	33 250 000	13,30%	ESZA
3	2.1 Kulturális élet létesítményeinek fejlesztése és a kulturális élet élénkítését célzó eszközbeszerzések	-	-	15 000 000	10 000 000	10 000 000	-	-	35 000 000	14,00%	ERFA
4	2.2 Helyi örökségek, értékek, hagyományok megőrzését, népszerűsítését és megteremtését szolgáló programok és művészeti kezdeményezések támogatása	-	-	20 000 000	15 000 000	15 000 000	-	-	50 000 000	20,00%	ESZA
5	3. KULCSPROJEKT - Közművelődési intézmények (Művelődési Központ és Ifjúsági Ház) infrastrukturális fejlesztése	-	-	30 000 000	20 000 000	10 000 000	-	-	60 000 000	24,00%	ERFA
6	Működési és animációs költségek	10 000 000	6 875 000	6 875 000	6 875 000	6 875 000	-	-	37 500 000	15,00%	ERFA
	Összesen	10 000 000	6 875 000	101 875 000	71 875 000	59 375 000	-	-	250 000 000	100%	

	Fejlesztési források összesen	10 000 000	6 875 000	101 875 000	71 875 000	59 375 000			250 000 000	
	Ebből ERFA	10 000 000	6 875 000	66 875 000	46 875 000	36 125 000			166 750 000	66,70%
	Ebből ESZA	0	0	35 000 000	25 000 000	23 250 000			83 250 000	33,30%

Működési költség felhasználásának az ütemezése

A működési költségek közé tervezett összegek legnagyobb része a rendszeresen (többnyire havi szinten) felmerülő költségek, amelyek a folyamatos működéshez szükségesek. Ezek a költségek: munkaszervezet alkalmazottjainak bér- és járulékköltsége, anyagköltség, rezsiköltség. A 2017-es évben kívánjuk elszámolni a HKFS készítés költségét. A 2017 és 2018-as években, a program indulásához kapcsolódóan arányosan több marketing és animációs költség merül fel, ez indokolja ezen évek viszonylag magasabb költségeit. A többi évben közel azonosak a költségek, némileg csökkenő tendenciát mutatva. Ez utóbbinak oka, hogy az utolsó években már kevesebb lesz a nem állandó költség, így például a marketing vagy az animáció.

A HKFS teljes költségvetése

Nem releváns, mivel a jelen HKFS kialakításának idején a CLLD eszközön túl nem érhető el olyan támogatási forrás, amelyről a helyi közösségi döntéshozatal módszerével lehet határozni